

PENSURA

2025

RİSKLERİN PORTRESİ

Rapor Direktörü
Prof. Dr. Davut Pehlivanlı

Bölüm Yazarları
Prof. Dr. Davut Pehlivanlı
Prof. Dr. Serhat Yanık

**Ekonomik Araştırmalar
Müdürlüğü**

1	Ön Söz
3	Giriş
6	Pensura
7	Sunuş
9	Sigorta Sektör Görünümü
9	2024 Yılı Küresel Görünüm ve Sigorta Sektörüne Yansımaları
13	2024 Yılı Küresel Sigorta Sektörü Görünümü
21	2024 Yılı Ulusal Sigorta Sektörü Görünümü
27	Özel Emeklilik ve Bireysel Emeklilik Sistemleri Sektör Görünümü
27	2024 Yılı Küresel Özel Emeklilik Sistemleri Görünümü
31	2024 Ulusal Emeklilik Sektörü Görünümü
36	Bireysel Emeklilik Sistemi Karşılaştırması: Türkiye ve Dünya Performansı

38	2025 Yılı Risk Değerlendirmesi
38	Global Riskler
41	Ulusal Riskler
43	Bireysel Emeklilik Sistemi Sektör Riskleri
45	Sigorta ve BES Sektör Büyüme Değerlendirmesi
48	Strateji Odağında Öncü Göstergeler
55	2025 Yılı Senaryoları
57	Senaryolar ve Risklere Paralel Fırsatlar
60	Sonuç
61	Ekler
62	Kaynakça

ÖN SÖZ

Değerli Okuyucular,

Hayatımızın her anında belirsizlikler ve risklerle karşılaşıyoruz. Olası bir risk durumunda ise maddi kayıplarımızı, sigortanın sunduğu güvence sayesinde telafi edebiliyoruz. Beklenmedik risklere karşı bizleri koruyan ve maddi kaygılarımızı azaltan sigorta; yalnızca bireysel güvence sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda risklerin paylaşılması ve etkilerinin azaltılması yoluyla toplumsal dayanışmanın da güçlenmesine katkıda bulunuyor.

2024 yılı, sektör özelinde iklim değişikliği ve katastrofik risklerin gündemde kalmaya devam ettiği, bu alanlarda farkındalık ve hazırlık gerekliliğinin daha da belirginleştiği bir yıl oldu. Ayrıca, birçok branşta sigortalı sayısının ve poliçe adedinin artmasıyla sigorta penetrasyonu yükseldi. Teknolojik gelişmelerle birlikte dijital çağa adım atan sektörde, dijitalleşmeye paralel olarak ürün ve hizmetler daha geniş kitlelere ulaşır hâle geldi.

Risk yönetimi ve finansal güvence açısından kritik öneme sahip sigortacılık, artık toplumların vazgeçilmez unsurlarından biri. Kaynakları harekete geçirerek riskleri paylaşan sektör, ölçek ekonomisi etkisiyle finansal sistemin etkinliğini artırıyor ve afet ve büyük büyük risk durumlarında devletin üzerindeki yükü azaltmasının yanı sıra tasarruf kaynağı olması, kredi teminine yardımcı olması, istihdama destek olması ve ulusal-uluslararası ticareti geliştirmesi gibi birçok önemli fonksiyonuyla da kritik bir ekonomik araç olarak konumlanıyor.

KPMG'nin Sigorta Sektörel Bakış 2024 raporuna göre küresel ölçekte sigorta talebi %4 oranında artış gösterdi. Swiss Re Enstitüsü'nün 2023 raporuna göre ise, 7,2 trilyon dolarlık üretim kapasitesine ulaşan sektör, hem hayat hem de hayat dışı branşlarda büyümesini sürdürüyor. Küresel bazda, enflasyonun etkisiyle artan primler ve yüksek faiz oranlarının bu büyümeyi desteklemeye devam etmesi bekleniyor. Türkiye Sigorta Birliği'nin 2024 yıl

sonu verilerine göre sektör, geçen yılın aynı dönemine göre %72,5 büyüyerek 838,5 milyar TL prim üretimi gerçekleştirdi. Enflasyon etkisinden arındırıldığında ise prim üretimindeki reel artış %19,5 olarak gerçekleşti. Hayat dışı (elementer) branş %72,2 (reel %19,1), hayat branşı ise %76,2 (reel %22,1) oranında büyüme kaydetti.

İstanbul Üniversitesi iş birliği ve değerli akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanan "PENSURA 2025: Risklerin Portresi" çalışması sayesinde; 2025 yılı risk ve beklentilerini, sigorta ve özel emeklilik sektörünün görünümünü, öncü göstergeler ışığında sektörün büyüme stratejilerini ve fırsatlarını detaylı biçimde inceleme imkânı bulacağız. Bu raporun, riskler ile sigortacılığın birbirini tamamlayan unsurlar olduğunu ortaya koyan, yol gösterici bir kaynak olacağına inanıyorum. Temennim; bu ve benzeri çalışmalarla sigortacılığın toplum nezdindeki farkındalık ve bilinirliğinin istenilen seviyelere ulaşmasıdır. Hayatın doğal akışında bilinçli sigorta tercihlerinin teşvik edilmesine ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek bir perspektif sunulmasına katkı sağlayacağına güveniyorum. Bu değerli çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen GRC Management'a, Rapor Direktörü Prof. Dr. Davut Pehlivanlı'ya, bölüm yazarları Prof. Dr. Serhat Yanık'a ve Ekonomik Araştırmalar Müdürlüğümüze teşekkürlerimi sunarım.

Taha Çakmak

Türkiye Sigorta

Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Genel Müdür

GİRİŞ

Günümüzün hızla değişen ekonomik ve jeopolitik dinamikleri, sigorta ve bireysel emeklilik sistemlerinin (BES) yalnızca bir finansal güvence aracı olmanın ötesine geçmesini zorunlu kılmaktadır. Artan küresel belirsizlikler, iklim krizi, dijitalleşme, demografik dönüşüm ve sürdürülebilir kalkınma baskıları, bu sektörlerin yalnızca mali değil, aynı zamanda toplumsal ve yapısal risklerle de karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle **PENSURA 2025: Risklerin Portresi Raporu**, sektörel karar alıcılara, politika geliştiricilere ve tüm paydaşlara stratejik içgörü sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Raporun hazırlanmasında hem ulusal hem uluslararası gelişmeler göz önünde bulundurulmuş; sektör verileri, literatür taraması ve stres senaryoları temel alınarak çok boyutlu bir değerlendirme yapılmıştır. Amaç, sigorta ve BES sektörlerinin karşılaştığı mevcut ve potansiyel riskleri bütüncül bir yaklaşımla analiz etmek, bu risklerin sistem üzerindeki etkilerini ortaya koymak ve geleceğe yönelik proaktif öneriler geliştirmektir.

2025 Yılı Risk Değerlendirmesi başlığı altında, küresel ve ulusal düzeyde öne çıkan riskler analiz edilmiştir. **Global Riskler** bölümünde jeopolitik gerilimler, iklim değişikliği ve siber güvenlik tehditleri gibi faktörler ön plana çıkarken; **Ulusal Riskler** başlığında Türkiye'ye özgü ekonomik dalgalanmalar, enflasyon, döviz kuru oynaklıkları ve toplumsal dinamiklerin etkileri ele alınmıştır. **Karşılaştırmalı Olarak Riskler** bölümü ise global ve ulusal risklerin birbirleriyle nasıl etkileşimde bulunduğunu ortaya koymakta, sektörün risk duyarlılığını değerlendirmektedir.

Sigorta ve Bireysel Emeklilik Sistemi sektörleri riskler üzerinden derinlemesine incelenmiştir. **Sigorta Sektör Riskleri**, doğal afetler, reasürans kapasitesi, regülasyon değişiklikleri ve piyasa dalgalanmaları gibi unsurlarla şekillenirken; **Bireysel Emeklilik Sistemi Sektör Riskleri**, demografik değişimler, finansal sürdürülebilirlik ve katılımcı davranışlarına odaklanmaktadır.

Raporun devamında, **Sigorta Sektör Görünümü** ve **Özel Emeklilik Sektör Görünümü** başlıkları altında, 2024 yılına ait küresel ve ulusal performans değerlendirmeleri

yapılmaktadır. Bu kapsamda, sigorta penetrasyon oranları, BES fon büyüklüğü, katılımcı sayıları ve prim üretimi gibi göstergeler analiz edilmiştir. Ayrıca, **Bireysel Emeklilik Sistemi Karşılaştırması** ile Türkiye'nin BES performansı dünya genelindeki örneklerle kıyaslanmış, güçlü ve zayıf yönler ortaya konulmuştur.

Büyüme Değerlendirmesi bölümünde sektörün makroekonomik performansla ilişkisi incelenmiş, GSYİH büyümesiyle paralel olarak sigorta ve BES sektörlerinin gelişimi değerlendirilmiştir. **Strateji Odağında Öncü Göstergeler** ise sektörün gelecekteki büyüme potansiyelini belirleyen kritik faktörleri tanımlamaktadır.

Son olarak, **2025 Yılı Senaryoları ve Senaryolar** ve **Risklere Paralel Fırsatlar** başlıklarında, farklı ekonomik koşullara göre şekillenmiş senaryolar sunulmakta ve bu senaryoların sektöre etkileri değerlendirilmektedir. Bu senaryolar, sektörün hem risk yönetimi stratejileri geliştirmesine hem de ortaya çıkan yeni fırsatları yakalamasına olanak tanımaktadır.

Bu rapor, sektör profesyonelleri, yatırımcılar ve politika yapımcılar için stratejik bir rehber niteliğindedir; sigorta ve BES sektörlerinin geleceğine dair kapsamlı bir perspektif sunmaktadır.

Bu raporun hazırlanması için desteklerini esirgemeyen Türkiye Sigorta ile Türkiye Hayat ve Emeklilik Genel Müdürü Taha Çakmak'a, üst yönetime, Ekonomik Araştırmalar Müdürlüğü'ne ve Prof. Dr. Serhat Yanık'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Rapor Direktörü
Prof. Dr. Davut Pehlivanlı
İstanbul Üniversitesi | GRC Management

PENSURA

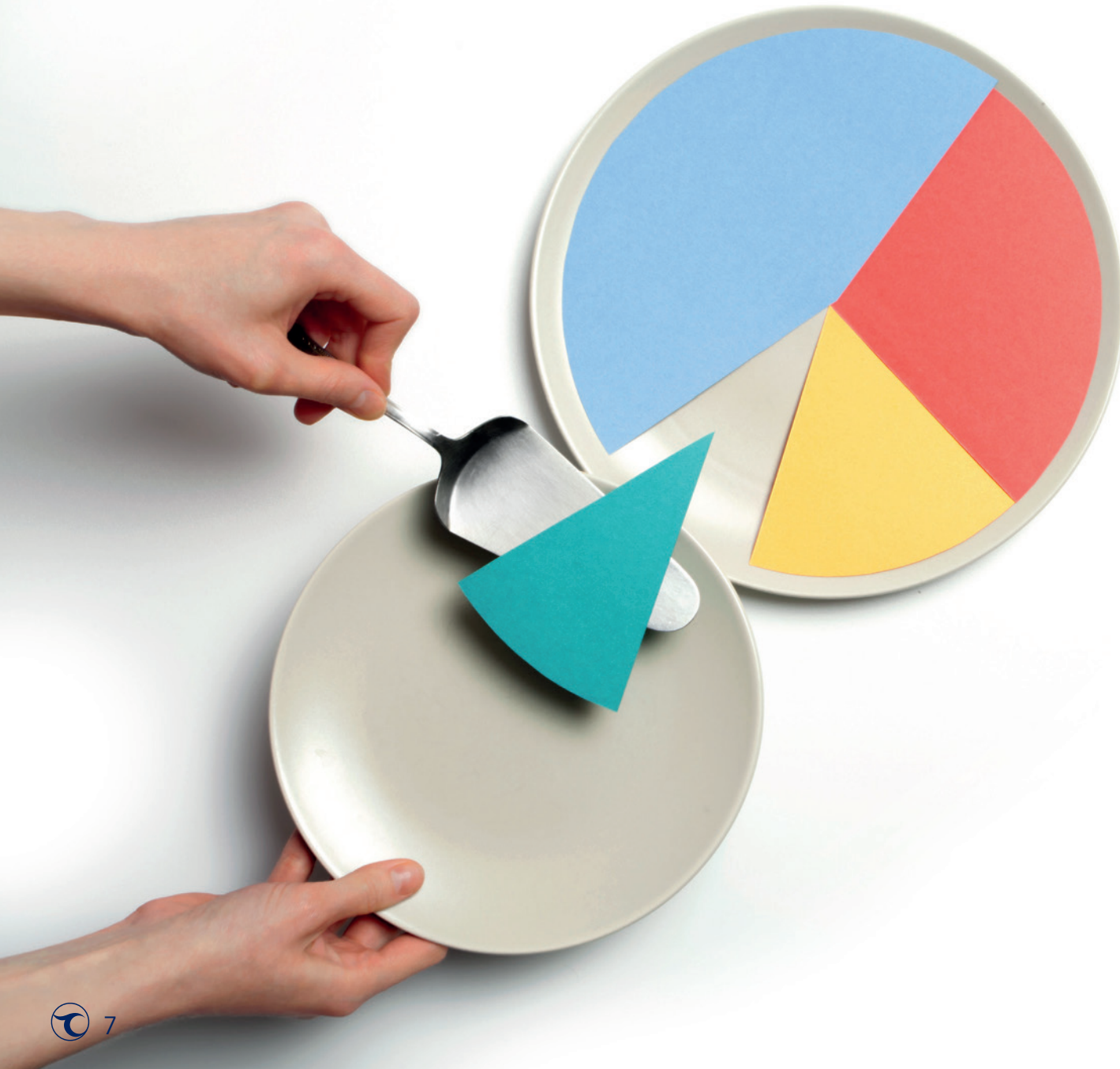
Bu çalışmanın başlığı olarak seçtiğimiz **PENSURA**, çağımızın en kritik sosyal ve ekonomik alanlarını temsil eden iki temel kavramın birleşiminden doğmuştur: Pension (emeklilik) ve Securitas (Latince kökenli, güvenlik ve sigorta). Bu iki sözcüğün kavramsal düzeyde birleşimi, bireylerin yaşamlarının ileri dönemlerinde ihtiyaç duyduğu mali güvenliği ve aynı zamanda toplumların ekonomik istikrarını sağlayan sigorta mekanizmalarını kapsayıcı bir anlam bütünlüğü ile yansıtmaktadır.

“Pensura” kelimesi bu bakımdan, yalnızca yaratıcı bir başlık seçimi değil, aynı zamanda emeklilik ve sigortacılık sektörlerinin tam kesişiminde yer alan derin yapısal dönüşümleri, geleceğe dair riskleri ve fırsatları analiz etmeyi amaçlayan bu raporun ruhunu yansıtan bir kavramsal çerçevedir. Emeklilik sistemlerinin sürdürülebilirliği, sigorta sektörünün teknolojik dönüşüme adaptasyonu, demografik yapının hızla değişmesi, iklim krizi ve küresel ekonomik dalgalanmalar gibi dinamikler, bu iki sektörün geleceğini belirleyen ve şekillendiren kritik unsurlar arasında yer almaktadır.

PENSURA, bu çerçevede yalnızca bir kelime değil; bireylerin yaşam kalitesini, kamu maliyesini, finansal istikrarı ve sosyal refahı doğrudan etkileyen bir sistemler bütününe atıfta bulunan simgesel bir başlıktır. Aynı zamanda, emeklilik ve sigorta sektörlerinin sadece finansal araçlar değil, aynı zamanda sosyal adaletin ve güvenin birer teminatı olduğunu vurgulayan değerli bir bakış açısını da ifade etmektedir.

PENSURA 2025: Riskin Portresi başlıklı raporumuz ile başlıca amacımız okuyucuyu yalnızca genelgeçer bir değerlendirme metniyle değil; aynı zamanda toplumsal güvenliğin, bireysel refahın ve ekonomik sürdürülebilirliğin kesişim kümesinde yer alan yeni bir anlayışla buluşturmak. Bununla birlikte giderek artan risk ortamında bu iki sektörün yeniden tanımlanması ve yorumlanması gerektiğine dair çağrımızı bu başlık aracılığıyla güçlü bir şekilde dile getirme arzusundayız.

SUNUŞ

Tarihi yüksek seviyelere çıkan küresel faiz oranları, devam eden jeopolitik riskler ve seçim belirsizlikleri altında geçen 2024 yılında, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) verilerine göre küresel ekonominin %3,2 büyüme kaydetmesi dikkat çekiciydi. Bu dönemde küresel sigortacılık sektöründeki prim üretiminin de %4 artış yaşandığı tahmin edilirken, 2025 yılı için ortalama prim üretim artışının %2 civarında olacağı öngörülüyor. Söz konusu artış oranındaki yavaşlamanın, küresel risklerden kaynaklandığı ise aşîkardır. Biz de “Pensura” raporumuzda ilgili riskleri analiz etmekle kalmayıp, çözüm odaklı bir yaklaşım benimsedik. Raporumuzda sadece sigortacılık değil aynı zamanda bireysel emeklilik sistemi için 2025 yılında olası riskler ve fırsatları bütüncül bir şekilde ele almayı amaçladık.

Sigorta sektörü risklerini, yalnızca sigorta şirketlerinin karşılaştığı riskler olarak değerlendirmeyi doğru bulmamakla birlikte sektörün genel olarak risk yönetimi stratejilerinin merkezinde yer aldığının altını çizmek isteriz. Ekonomik krizden çıkış başta olmak üzere deprem gibi doğal afetler sonrasında toparlanma süreçlerinde, teknolojiye ileriye en temel problemlerimizden biri olan veri güvenliği konularında sigorta sektörünün katkısı yalnızca hasar tazminatı ile sınırlı tutulmamalıdır. Bu husus, risk yönetiminde olgunlaşmaya katkı sağlarken, genel ekonomiye de katkı bağlamında önemli bir yer tutmaktadır.

Teknolojideki ilerlemeler, yeni rekabet anlayışı, artan düzenleyici faaliyetler ve farklılaşan müşteri davranışları karşılaşılan risklerin çeşitliliğini artırırken, risklerin etki alanını da genişletmiştir. Bu durum her sektörü olduğu gibi sigorta sektörünü de hızlı bir değişim ve dönüşüme sokmaktadır. Söz konusu dönüşüm, risklerin yanı sıra önemli fırsatları da beraberinde getirmektedir. Ekonomik ve teknolojik dalgalanmalar, yeni iş modelleri doğururken, yaratıcı fikirler ile inşa edilen yeni ekonomik sistem, yeni iş fırsatları ve yeni aktörleri hayatımıza sokmaktadır. Pandemi sonrası tepkisel olarak toparlanma gösteren ekonomiler, yeni risklerle yüzleşmeye başlarken, söz konusu risklerin maliyetleri ve kârlılıkları önemli ölçüde etkilediği görülüyor. Gelecek dönemde cesur, yaratıcı ve inovatif adımlar atabilen şirketler ve bireyler, fırsatlardan yararlanarak, toplum ve kendi kârlılıklarını değere dönüştürebileceklerdir.

Öte yandan, sigorta sektörü açısından, artan siber güvenlik tehditleri, iklim kaynaklı felaket riskleri ve ekonomik dalgalanmalar, yeni nesil risk yönetimi yaklaşımlarını zorunlu kılmaktadır. BES tarafında ise demografik değişimler, katılımcı davranışlarındaki dönüşüm ve sürdürülebilirlik riskleri, sistemin uzun vadeli güvenilirliği açısından kritik önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, belirsizlikler altında geçmesi beklenen 2025 yılının, sektör için yalnızca bir sınav yılı değil, aynı zamanda yenilikçi çözümlerin, proaktif risk yönetimi yaklaşımlarının ve sürdürülebilir büyüme modellerinin şekilleneceği bir dönüm noktasıdır.

Sigorta Sektör Görünümü

Teknolojideki ilerlemeler, yeni rekabet anlayışı, artan düzenleyici faaliyetler ve gelişen müşteri davranışları, karşılaşılan risklerin çeşitliliğini ve etkileme gücünü önemli derecede artırmıştır. Bu durum, sektörü yeniden ve yıkıcı bir şekilde şekillendirmeye başlamıştır. Değişim ve dönüşüm artan bir hızla gelmektedir. Buna karşılık her değişim gibi önemli fırsatlar da ortaya çıkmaktadır. Ekonomik ve teknolojik dalgalanmalar, yeni iş modellerini de ortaya çıkarmaktadır. Yaratıcı fikirler ile inşa edilen yeni ekonomik sistem, yeni iş fırsatları ve yeni aktörleri hayatımıza sokmaktadır. Pandemi sonrası tepkisel bir toparlanma süreci yaşayan ekonomiler, yeni gerçeklerle yüzleşmeye başlamıştır. Bu durum maliyetleri ve kârlılıkları önemli ölçüde etkilemiştir. Cesur ve yaratıcı adımlar atan firmalar, bu değişime ayak uyduracak ve bu adaptasyon başta müşteriler olmak üzere bir bütün olarak toplum ve kendi kârlılıkları için değere dönüştürebileceklerdir.

2024 Yılı Küresel Görünüm ve Sigorta Sektörüne Yansımaları

Pandemi döneminden miras kalan enflasyonist ortam, yüksek faiz oranları, düzenleyici otoritelerin artan regülasyonları, bölgesel çatışmalar ve savaşlar sigorta sektörüne önemli etkilerde bulunmaktadır. Önümüzdeki dönemde bölgesel ekonomik ve sosyal problemlerin artması beklenmektedir. Jeopolitik risklerin yanı sıra gelir dağılımında yaşanan bozulma ve gelişmekte olan ülkelerde yaşanan orta gelir tuzağı sorununun devam edeceği öngörülmektedir. Özellikle yapay zekâ teknolojisinin liderliğinde teknolojik alanda meydana gelen gelişmeler, ülkeler ve ekonomiler arasındaki eşitsizliği daha da derinleştirmesi beklenebilir. Sigorta sektörü açısından ilk anlamda olumsuz gibi görünen bu tablo, aslında yeni iş fırsatları ve modellerine işaret etmektedir. Yeni ürünler, yeni aktörler sigorta sektörünün dönüşümüne öncülük edecektir.

Enflasyon ve Büyüme Sorunu Risk 11

Pandemi dönemi ve sonrasında yükselişe geçen enflasyon 2024 yılında düşüş eğilimine geçmiştir. 2024 yılında enflasyonu düşürme amaçlı küresel para politikaları sonucunda talep daralması dikkat çekerken düşük büyüme oranları, düşen kapasite kullanım oranları ve artan işsizlik rakamları ile karşılaşmıştır. 2025 yılı ile parasal gevşeme adımlarının devam edeceğini düşünürken enflasyondaki gerilemenin süreceğini tahmin etmekteyiz.

Tablo 1: Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler Enflasyonu

Ülke	2019 Enflasyon Oranı (%)	2020 Enflasyon Oranı (%)	2021 Enflasyon Oranı (%)	2022 Enflasyon Oranı (%)	2023 Enflasyon Oranı (%)	2024 Enflasyon Oranı (%)
Gelişmiş Ülkeler						
ABD	2.3	1.4	7	6.5	3,4	2,9
Almanya	1.5	-0.3	5.5	8.6	3,7	2,6
Fransa	1.5	0	2.8	5.9	3.7	1.3
Birleşik Krallık	1.3	0.6	5.4	10.5	4.0	2.5
Japonya	0.8	-1.2	0.8	4.0	2.6	3.6
Kanada	2.2	0.7	4.8	6.3	3.4	1.8
Avustralya	1.8	0.9	3.5	7.8	4.1	2.4
Gelişmekte Olan Ülkeler						
Türkiye	11.8	14.6	36.1	64.3	64,8	44,4
Brezilya	4.3	4.5	10.1	5.8	4.6	4.8
Arjantin	53.8	36.1	50.9	94.8	211.4	117.8
Hindistan	7.4	4.6	5.7	5.7	5.7	5.2
Meksika	2.8	3.2	7.4	7.8	4.7	4.2
Endonezya	2.7	1.7	1.9	5.5	2.6	1.6
Nijerya	12.0	15.8	15.6	21.3	28.9	34.8
Güney Afrika	4.0	3.1	5.9	7.2	5.1	3.0

COVID-19 pandemisi nedeniyle küresel ekonomide önemli bir duraklama yaşanmıştır. Pandemi sonrası toparlanma ve arz-talep dengesizlikleri, enerji fiyatlarındaki artış ve diğer faktörler nedeniyle enflasyon oranları tüm dünyada önemli ölçüde artmıştır. 2025 sonrası dönemde, enflasyon oranlarının büyük oranda yavaşlaması beklenmektedir, ancak yüksek enflasyon oranları gelişmekte olan bazı ülkelerde bir müddet daha devam edebilir.

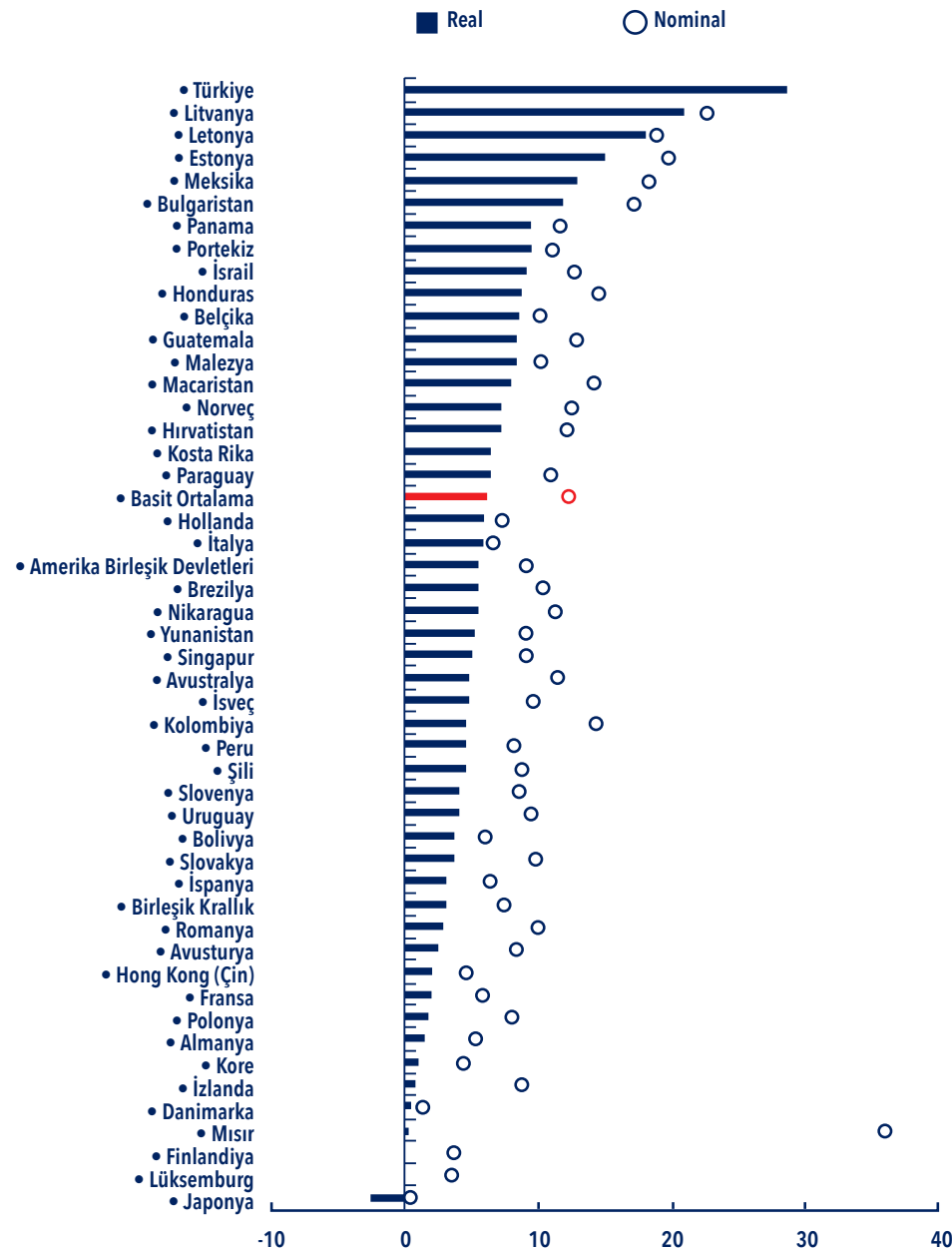
Enflasyonun sigorta şirketlerinin prim artışları, yatırım politikaları, hasar ödemeleri ve fiyatlandırma gibi konular üzerinde önemli etkileri vardır. Bu etkiler, sigorta şirketlerinin finansal yapısını, poliçe fiyatlarını ve genel işleyişini etkilemektedir. Enflasyon arttıkça, sigorta şirketleri de poliçe primlerini yükseltme ihtiyacı duymaktadır. Doğal olarak yüksek enflasyon, sigorta şirketlerinin ödemek zorunda olduğu tazminatların değerini artırmakta ve sigorta şirketleri bu maliyet artışlarını karşılamak için primleri artırmaktadır. Son dönemde tüm dünyada artışa geçen prim tutarları, sigorta şirketlerine güçlü nakit akışları olarak giriş yaparken yatırım stratejileri önem kazanmıştır. Enflasyon yükseldiğinde, özellikle faiz oranlarının da artmasıyla, sigorta şirketlerinin yatırımlarından elde ettiği getiriler değişkenlik gösterebilir. Bu konuda reel değişim önemlidir. Son yıllarda sigorta şirketlerinin mali kârlılıklarında dalgalanmalar yaşanmıştır. Enflasyon, sigorta şirketlerinin risk değerlendirmelerini ve fiyatlandırma stratejilerini de derinden etkilemiştir. 2024 yılında düşme eğilimine başlayan enflasyonun 2025 yılı içinde de gerilemesi beklenmektedir.

Önemli Sigorta Pazarlarında GSYİH Gelişmeleri

Son dönemde tüm dünyada GSYİH'lerde (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla) önemli değişimler görülmüştür. GSYİH'nin artışı veya düşüşü, sigorta şirketlerinin gelirlerini, kârlılıklarını ve stratejik kararlarını doğrudan etkileyebilir. GSYİH'de reel olarak artış yaşanan ülkelerde, gelir seviyesinin artmasına dayalı olarak kişilerin ve şirketlerin sigorta talebinde yükselişler olmaktadır. Ekonomik büyüme, sigorta talebinin artmasına, şirketlerin yatırımlarından daha fazla getiri elde etmelerine ve yeni sigorta ürünleri sunmalarına olanak tanımaktadır.

Hayat dışı sektörde yazılan brüt primler, 2023 yılında birçok ülkede nominal olarak ortalama %12,4 oranında büyümüştür. Bu durum 2022'deki nominal büyüme oranının biraz altında (ortalama %14,1) gerçekleşmiştir. (OECD, 2023). 2023 yılında brüt primlerdeki artış (Finlandiya, Japonya, Lüksemburg dışında) enflasyondan daha fazla gerçekleşmiş ve bu durum sektörde reel büyümeyi sağlamıştır. Reel anlamda prim artış oranı 2023 yılında katlanarak ortalama %6,2'ye (2022'de %2,9) çıkmıştır. Türkiye için nominal prim artış oranı 2023 yılında %112,1 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 1: Hayat Dışı Sigorta Sektöründe Direkt Sigorta Primi Yıllık Büyüme Oranı

Faiz Oranlarındaki Değişimler ve Sigorta Pazarına Etkileri

Son 3 dönemde yükselme eğilimi gösteren faiz oranları 2025 yılı başı ile birlikte tüm dünyada düşme eğilimine girmiştir. Euro Bölgesinde 2022 yılında %2,5 olan ortalama faiz oranı 2023 sonunda %4,5'e ulaşmış, 2025 yılbaşı itibarıyla da %2,9'a düşmüştür. Bu yıl içerisinde daha da düşmesi beklenmektedir. Benzer bir durum ABD'de ve diğer küresel ekonomilerde de görülmektedir.

Tablo 2: Çeşitli Ülkelerde Faiz Oranlarında Değişim

	2022 Sonu Faiz Oranı (%)	2023 Sonu Faiz Oranı (%)	2025 Ocak Faiz Oranı (%)
Avustralya	3,1	4,35	4,35
Amerika Birleşik Devletleri	4,25-4,50	5,25-5,50	4,5
İngiltere	3,5	5,25	4,75
Euro Bölgesi	2,5	4,5	2,9
Kanada	4,25	5	3
Suudi Arabistan	5	5	5
Endonezya	5,5	6	5,75
Hindistan	6,25	6,5	6,5
Güney Afrika	7	8,25	7,5
Meksika	10,5	11,25	10
Brezilya	13,75	11,75	13,25
Rusya	7,5	16	21
Arjantin	75	32	29
Türkiye	9	42,5	45

Faiz oranlarının düşmesi ile birlikte ekonomide canlanma beklenmektedir. Bu durum sigorta sektörüne olumlu yansımaktır. Ekonomik hareketlilik sigorta talebini artırırken, faizlerin ve enflasyonun düşmesi sigorta maliyetlerini düşürecek. Bu durum sigorta fiyatlarına olumlu yansımaktır. Pazar penetrasyonu (sigortaya katılım oranı) artacaktır.

Mali Yeterlilik Oranlarında Değişim ve Sigorta Şirketlerinde Dönüşüm

Solvency Ratio (Mali Yeterlilik Oranı), sigorta şirketlerinin finansal yeterliliklerini gösteren, özellikle şirketin mevcut yükümlülüklerini yerine getirme kapasitesini değerlendiren önemli bir göstergedir. AB sigorta sektöründe, Solvency II ile birlikte, Avrupa'daki sigorta şirketlerinin Solvency Ratio'su genellikle yüksek seviyelere çıkmıştır.

Solvency, sigorta şirketlerinin daha fazla özsermaye bulundurmasını ve risklerini daha dikkatli bir şekilde yönetmelerini gerektirir. Bu zorunluluk, küresel finansal krizler ve şoklar karşısında sigorta sektörünün dayanıklılığını artırırken sürekli gelişen ve değişen finansal piyasalarda güncellemelere uğramıştır. 2008 küresel finans krizi sırasında Solvency I düzenlemeleri yürürlükteydi ve sistemin stres testleri yeterli değildi. Bu krizden sonra 2016'da Solvency II çerçevesi yürürlüğe sokulmuştur. Bu sayede 2010-2012 yıllarındaki Avrupa borç krizi döneminde sigorta şirketleri daha çeşitli portföyleri sayesinde krizden daha az etkilenmiştir. COVID-19 gibi sigortacılık sektörüne çok yönlü darbe vuran çok dönemde bile sigorta şirketlerinin ortalama Solvency Ratio'su %200 civarında kalmıştır. 2021 yılı sonrasında ise toparlanma kaydeden rasyolar yeniden yükselişe geçmiştir. Önümüzdeki dönemde mali yeterlilik oranlarında dramatik bir değişim beklenmemektedir. Buna karşılık son yıllarda çevresel riskler, jeopolitik riskler, teknolojik riskler gibi çok çeşitli ve şirketleri önemli derecede etkileyebilecek riskler ortaya çıkmıştır. Bu risklerin kısmi olarak gerçekleşmesi hâlinde sigorta sektörüne önemli etkileri olabilir ve bazı şirketleri daha yüksek oranda etkileyebilir. Bu konu ulusal ve uluslararası regülasyonlar ile gözetim altında tutulmalıdır. Sektörde sadece fiyatlama bazlı olarak sürdürülen bir rekabet ortamı, bu tür risklerin göz ardı edilmesi şirketler için mali sorunlar doğurabilir.

Sigorta Sektöründe Küresel Dönüşüm

- Yapay zekânın dönüştürücü etkisi
- Toplumsal değer yaratan çözümlere yönelmek
- Sürdürülebilir çözümler üretmek
- Sürekli değişen müşteri ihtiyaçları ve iç içe giren sektörel çizgiler

2024 Yılı Küresel Sigorta Sektörü Görünümü

2022 yılında reel olarak %3,3 büyüyen küresel gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH), 2023 yılında %2,9 artış göstermiştir. Dünya Bankası, 2024 yılında %2,4'lük bir büyüme öngörmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında dünyada yaşanan gelişmelerin etkisiyle küresel sigorta talebindeki artış, çeşitli uluslararası kuruluşların raporlarında farklı tahminlerle değerlendirilmektedir. 2022 yılında hayat dışı sigorta primleri %3,9 oranında artarak 3,82 milyar dolardan 3,97 milyara ulaşmasına karşın, hayat sigortası primleri de %4,4 azalarak 2,94 milyar dolardan 2,81 milyar dolara gerilemiştir. Swiss Re Enstitüsü, hayat dışı sigorta prim hacminin 2024 yılında 4,6 trilyon dolara ulaşmasını ve artışın 2025 yılında da devam ederek 4,8 trilyon dolara ulaşacağını beklemektedir. Mapfre Economics, hayat dışı sigorta poliçelerinde 2024 ile 2025 yılları arasında dünya çapında ortalama %5'lik bir artış öngörmektedir. Çeşitli sigorta araştırmalarında (Küresel Ekonomik ve Sigorta Piyasası Görünümü 2025-26 Raporu), 2025 ve 2026 yıllarında küresel prim büyümesinin ortalama %2,6 olacağı tahmin edilmektedir. Bu tahminler, küresel ekonomik koşullar, enflasyon oranları, faiz politikaları ve diğer makroekonomik faktörler dikkate alınarak yapılmıştır. Özellikle yüksek enflasyon ve faiz oranlarının sigorta primleri üzerinde etkili olacağı öngörülmektedir.

Hayat dışı ve hayat sigortalarında yaşanan bu değişimler sonucunda dünya sigortacılık sektörü prim üretimi 2022 yılında stabil bir yol izleyerek 6,78 milyar dolar seviyesinde kalmıştır. Türkiye Sigorta Birliği'nin "Sektör Raporu 2023" raporuna göre 2023 küresel sigorta primlerinin toplamda 7,2 trilyon ABD doları seviyesine ulaştığı tahmin edilmektedir. 2024 yıl sonu değerleri, rapor tarihi itibarıyla henüz açıklanmamış olmakla birlikte ülkelerin yürürlüğe koyduğu mali destek paketlerinin olumlu etkisiyle birlikte küresel olarak yaşanan enflasyondan ötürü küçük düşüşler ile devam etmesi beklenmektedir.

Tablo 3: Dünya Sigortacılık Sektörü Prim Büyüme Tahmini

		TOPLAM		HAYAT DIŞI		HAYAT	
		2024	2025-2026	2024	2025-2026	2024	2025-2026
DÜNYA ORTALAMASI		% 4.0	% 2.0	% 4.3	% 2.3	% 5.0	% 3.0
GELİŞMİŞ ÜLKELER	TÜM	% 4.1	% 2.0	% 4.3	% 1.9	% 4.0	% 2.0
	KUZEY AMERİKA	% 5.2	% 1.9	% 4.6	% 1.9	% 7.1	% 1.8
	BATİ AVRUPA	% 2.7	% 1.8	% 3.7	% 1.7	% 2.5	% 1.9
	% 2.7	% 1.8	% 3.7	% 1.7	% 2.5	% 1.9	
	ASYA PASİFİK	% 2.2	% 2.0	% 3.2	% 3.0	% 1.9	% 2.5
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER	TÜM	% 0.7	% 5.3	% 4.3	% 4.1	% 7.9	% 5.7
	ÇİN HARİÇ	% 5.8	% 5.1	% 4.7	% 4.2	% 6.5	% 5.6
	ÇİN	% 7.5	% 5.5	% 3.9	% 4.1	% 8.9	% 5.

Kaynak: Swiss Re institute, Bloomberg

2024 yılında tüm dünyada sigorta sektörünün %4,6 büyümesi beklenmektedir. Hayat dışı sigorta sektörünün %4,3, hayat sigortaları sektörünün ise %5 büyüyeceği öngörülmektedir. Buna karşılık 2025 ve 2026 yıllarında enflasyonun ve faizlerin düşmesi beklentileri nedeniyle bu büyüme oranlarının düşeceği tahmin edilmektedir. Tüm dünyada sigorta sektörünün %2,6 büyümesi, hayat dışı sigorta sektörünün %2,3, hayat sigortaları sektörünün ise %3 büyüyeceği öngörülmektedir.

Birçok hayat dışı sigorta branşı primlerinde de nominal büyüme olmuştur. Raporlama yapan neredeyse tüm bölgelerde, motorlu taşıt, yangın, kaza ve sağlıkla ilgili brüt primler nominal olarak artış kaydetmiştir.

Tablo 4: Bazı Hayat Dışı Sigorta Branşlarında Prim Büyüme Oranları (2023)

MOTORLU TAŞIT		YANGIN		SAĞLIK-KAZA	
Arjantin	% 117,6	Türkiye	% 128.2	Türkiye	% 135
Türkiye	% 96.8	Arjantin	% 108.1	Arjantin	% 114.1
Slovakya	% 43.1	Slovakya	% 85.2	Mısır	% 29.2
Hırvatistan	% 21.7	Mısır	% 34	Bulgaristan	% 25.6
Bulgaristan	% 20.3	Romanya	% 16.4	Slovakya	% 25.4
ABD	% 13.2	ABD	%15.0	Belçika	% 12.9
Avusturya	% 7.3	Bulgaristan	% 12.8	İngiltere	% 12.8
İspanya	% 6.9	İngiltere	% 10.8	İsveç	% 8.5
İtalya	% 6.1	İtalya	% 7.6	ABD	% 8.3
Almanya	% 5.4	Fransa	% 7.2	İtalya	% 6.7
İngiltere	% 4.0	İsveç	% 6.0	Fransa	% 6.1
Danimarka	% 1.9	Kore	% 2.9	İspanya	% 5.6
Kore	% 1.4	Danimarka	% 1.8	Almanya	% 2.8
Japonya	% - 0,8	Japonya	% - 1.4	Danimarka	% 0.8

Genel olarak, COVID-19 salgınının ardından yaşanan ekonomik toparlanma ile sigorta talebi artmıştır. Hayat dışı primlerdeki artışta, hayat dışı sigorta poliçe sayısındaki artışlar etkili olmuştur. Bazı bölgelerde (örneğin; Hırvatistan, Meksika, Malezya) otomobil satışlarının artması motorlu taşıt sigortası talebini artırmıştır. Sigorta talebinin artmasında doğal felaketlerin artması, teknolojik gelişmeler, kamu sağlık sistemlerinin yeterliliğine karşı şüphelerin artması gibi nedenler sayılabilir. 2023 yılında OECD ülkelerinin çoğunluğunda sigorta poliçesi fiyatlarının artış gösterdiği de görülmüştür.

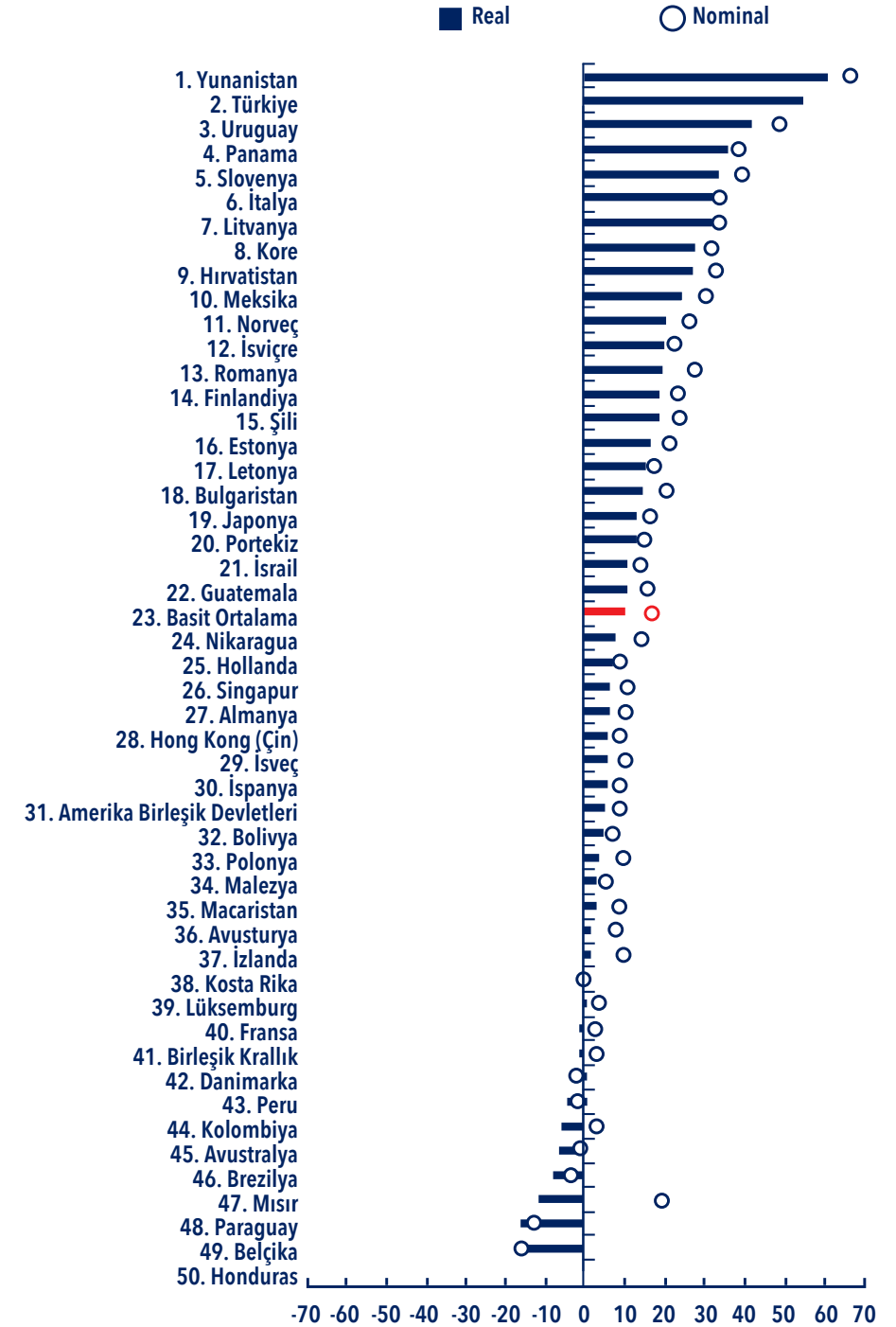
Tablo 5: 2023 yılında Sigorta Prim Tutarlarında Artış Oranları

MOTORLU TAŞIT		YANGIN		SAĞLIK-KAZA	
Türkiye	% 58.6	Türkiye	% 27.7	Türkiye	% 64.5
İngiltere	% 45	Estonya	% 27.7	Polonya	% 13.3
ABD	% 17.4	Polonya	% 10.2	Portekiz	% 8.8
Macaristan	% 17.3	İtalya	% 8.6	İngiltere	% 7.7
Slovakya	% 12.5	Slovenya	% 7.1	Finlandiya	% 6.4
Avusturya	% 9.8	Avusturya	% 6.6	Avusturya	% 5.8
Almanya	% 7.8	Fransa	% 5.6	Norveç	% 5.0
Hollanda	% 6.7	İngiltere	% 4.8	Hollanda	% 3.7
Danimarka	% 4.4	Danimarka	% 4.0	İsveç	% 3.7
İtalya	% 2.9	Hollanda	% 2.0	Fransa	% 2.9
Yunanistan	% 1.7	ABD	% 1.8	Almanya	% 1.6
Portekiz	% -1.3	Macaristan	% 1.1	İtalya	% 0.6
Kore	% -2.0	Portekiz	% 0.9	Slovakya	% -0.1
Japonya	% -8.6	Almanya	% -2.0	İsviçre	% -0.6

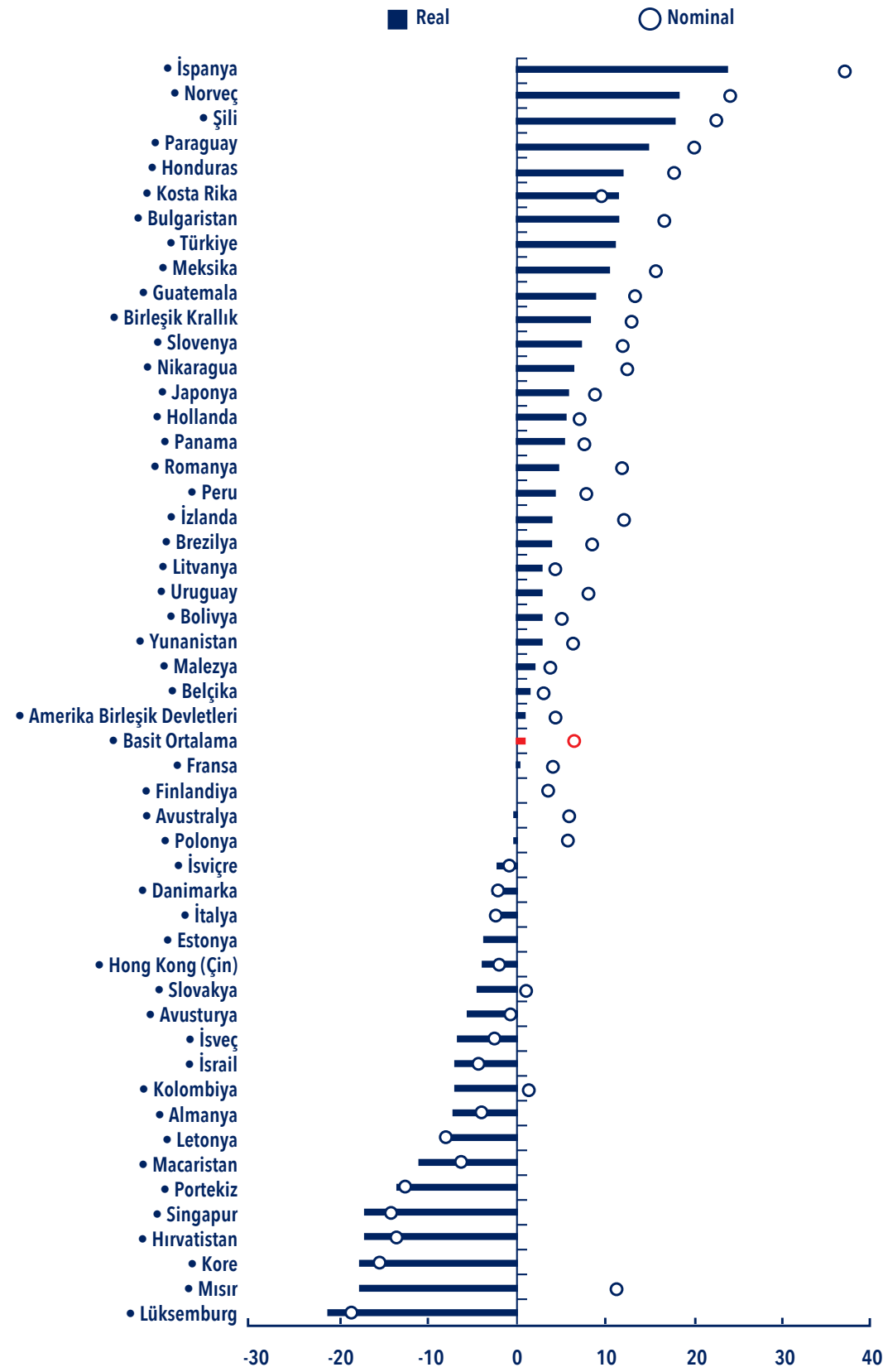
2023'teki fiyatlardaki artış, sigorta şirketlerinin 2022'de karşı karşıya kaldığı daha büyük hasar ödemelerinden kaynaklanmaktadır (OECD, 2023). Rekabetin yüksek olduğu motorlu taşıt sigortası gibi branşlar haricinde, hasar maliyetlerinde yaşanan artışlar doğal olarak sigorta primlerinin de artışına yol açmıştır. Bazı ülkelerde rekabetin yanı sıra yasal düzenlemeler de fiyat artışlarının sınırlı kalmasını sağlamıştır. Örneğin İngiltere'de 2023 yılında motorlu taşıt sigortası primleri %45 oranında artarken, motorlu taşıt sigortasına yazılan brüt primler nominal olarak yalnızca %4 oranında artmıştır.

Grafik 2: 2023 yılında Sigorta Hasar Ödemelerindeki Artış Oranları

Hayat dışı sigorta sektörü 2023'te daha yüksek hasar maliyetleriyle karşı karşıya kalmaya devam etmiştir. Brüt hasar ödemeleri 2022'de nominal olarak %17 artarken (OECD, 2023), 2023'te 49 ülke arasında ortalama %17 civarında yeniden artmıştır. Hasar ödemelerindeki artış, reel olarak tüketici fiyat endekslerinin 2023 büyüme oranından daha fazla artarak, %5,5'ten %10'a çıkmıştır.

Grafik 3: 2023 yılında Hayat Sigortaları Prim Artış Oranları

YEŞİL SİGORTACILIK

Dünya ve Türkiye sigorta sektörü, dijitalleşme, iklim riskleri ve müşteri odaklı stratejilerle yeni bir döneme girmiştir. Teknolojik yenilikler ve yeşil sigortacılık anlayışı, sektörün geleceğini şekillendiren başlıca faktörlerdir. Sektörün bu değişimlere uyum sağlaması hem ekonomik başarı hem de toplumsal fayda açısından kritik öneme sahiptir. Yeşil sigortacılık (sürdürülebilir sigortacılık), çevre dostu politikalar ve uygulamalarla hem sigorta şirketlerine hem de sigortalılara ekolojik sürdürülebilirlik sunmayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu alanda birçok uygulama hayata geçmeye başlamıştır:

- **Yenilenebilir Enerji Sigortaları:** Tüm dünyada yenilenebilir enerji yatırımlarının artması ve yaygınlaşması, küresel karbon salınım hedeflerine ulaşabilmek açısından büyük bir önem taşımaktadır. Bu tür projeler için sunulan sigorta ürünleri; güneş, rüzgâr, hidroelektrik gibi yenilenebilir enerji projelerini koruma altına almayı amaçlamaktadır.

- **Karbon Azaltımını Destekleyen Poliçeler:** Sigorta şirketleri, finans sistemi tarafından sunulan karbon kredilerini desteklemektedir. Bu amaçla sigortalıların düşük karbonlu faaliyetlerini koruma altına almaktadır. Bu konuda önemli örneklerden biri olarak elektrikli araç kullanımını teşvik eden düşük primli araç sigortaları verilebilir.

- **Çevre Dostu Tazminat Modelleri:** Bu tür uygulamalarda amaç; çevreye zarar veren kaza ya da olaylar için daha sürdürülebilir bir tazminat süreci sağlanmaktır. Meydana gelen kazalarda, hasar sürecinde geri dönüştürülebilir malzemelerin kullanılması, çevreye zarar vermeyen çözümlerin tercih edilmesi ya da enerji tasarruflu çözümlerin teşvik edilmesi desteklenmektedir.

- **Doğal Afet ve İklim Sigortaları:** Son 20 yılda tüm dünyada yaşanan iklim değişiklikleri nedeniyle katastrofik hasarlarda önemli artışlar gözlenmektedir. Birçok olayda sigorta yaptırmayanlar mağdur olmuştur. Son dönemde iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden korunmak amacıyla parametrik sigortalar ve afet sonrası dayanıklılığı artıran sigorta ürünleri (Sel veya kuraklık gibi olaylarda, belirli bir hava koşuluna bağlı otomatik ödeme yapan sigorta poliçeleri gibi) sunulmaya başlanmıştır.

- **Yeşil Bina Sigortaları:** Ülkemiz başta olmak üzere tüm dünyada önde gelen sektörlerden biri inşaat sektörüdür. Kullanılan malzemeler ve üretim teknolojisi ve daha sonra binaların kullanım süreci çevreye zarar verebilmektedir. Bu noktada sigorta sektörü çevre dostu binaların üretimini ve inşaatında sürdürülebilir malzeme kullanılmasını (örneğin; LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) gibi sertifikalara sahip binalara indirimli prim uygulamaları) desteklemektedir.

- **Doğa Koruma Sigortaları:** Bu tür sigortalarda amaç ülkemizde ve dünyada doğal kaynakların korunmasını sağlamaktır. Son yıllarda orman, hava, deniz ekosistemi ve yaban hayatını koruma altına alan sigorta ürünlerinin geliştirildiği görülmektedir.

- **Yeşil Fonlama ve Sürdürülebilir Finans:** Bankacılık sektörü ile birlikte sigorta şirketlerinin portföylerini çevre dostu yatırım araçlarına yönlendirmesi son yıllarda yaygın bir uygulama olarak görülmeye başlamıştır. BM, AB, OECD gibi tüm uluslararası kuruluşlar bu uygulamaları tavsiye etmekte ve desteklemektedir. Sigorta sektöründe de sigorta primlerinden elde edilen gelirlerin yenilenebilir enerji, sürdürülebilir tarım gibi projelere yönlendirildiği örnekler görülmektedir.

- **Sürdürülebilirlik ve Çevresel Farkındalık Eğitim Programları:** Sigorta şirketleri sigortalıların çevre bilincini artırmak amacıyla çeşitli bilgilendirici faaliyetler yapmaktadır. Bu konuda çalışan çeşitli sivil toplum örgütlerini desteklemektedir. Sigortalılara çevre dostu yaşam tarzlarıyla ilgili eğitimler verilmesi güzel örneklerdir.

- **Yeşil Teknoloji Kullanımı:** Sigorta şirketleri kendi operasyonlarını yürütürken de yeşil şirket olmaya çalışmaktadır. Bu noktada sigorta operasyonlarının çevresel etkisini azaltmak temel amaçtır. Dijitalleşme ile kâğıt tüketiminin azaltılması, enerji verimli veri merkezlerinin kullanımı, yenilenebilir enerji ile kendi enerjisini üreten, kullandığı kirli suları arıtarak yeniden kullanan şirketlerin sayısı artmaktadır.

Yeşil sigortacılık hem şirketlerin çevreye duyarlılığını artırmakta hem de sigortalıların ekolojik sorumluluklarını desteklemektedir. Bu uygulamalar, sürdürülebilir bir gelecek için sigorta sektörünün kilit bir role sahip olduğunu göstermektedir. Birçok şirkete sürdürülebilirlik raporlaması zorunluluğu getirilmesi ile birlikte 2025 yılının bu konuda önemli değişimlerin yaşanacağı bir dönemin başlangıcı olması beklenmektedir.

2024 Yılı Ulusal Sigorta Sektörü Görünümü

KPMG verilerine göre 500 milyar TL'ye yaklaşan büyüklüğü ile finans sektörümüzün en önemli alanlarından biri olan sigortacılık sektörü, Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir kalkınmasında kritik bir öneme sahiptir. Ancak sektör, ülkemizde yaşanan tasarruf azlığı ve gelir dağılımında kendisine ayrılan payın düşük olması nedeniyle potansiyelinin oldukça altında bir performans sergilemektedir. Sektördeki göstergeler güçlü tarihsel büyümeye işaret ederken özellikle 2021 yılı sonrasındaki performans dikkat çekici niteliktedir. 2022 yılında toplam prim üretiminde artış %123 olurken 2023 yılında %105 büyümeye gerçekleşmiştir. Diğer bir taraftan dolar bazlı kişi başı brüt prim üretimi OECD ortalamasına kıyasla son yıllardaki düşüş trendini sonlandırarak 2022 yılında %4 oranında artmıştır. Ancak böylesine önemli gelişmeler yaşanmasına rağmen sigortacılık sektörünün potansiyelini rakamlara hâlâ daha yansıtmadığı kanaatindeyiz. Coğrafi olarak Türkiye, önemli iş fırsatlarının bulunduğu bir konumda yer alırken son dönemlerde artan küreselleşme karşıtı akımların da güçlendiğini izlemekteyiz. Bu durum yerleşmeyi ön plana çıkarırken ülkemiz stratejik lokasyonu ile önemli yatırımları bünyesine çekebilir ve ayrıca, olası Ukrayna-Rusya barışı ve Suriye'nin yeniden inşa süreçleri ile birlikte sigortacılık sektörü önemli fırsatlar yakalayabilir.

Pazar Büyüklüğü ve Yapısı

2020 itibarıyla toplam prim üretimi 82,58 milyar TL seviyesindeyken, 2024 sonunda 838,47 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu süreçte hayat ve hayat dışı segmentlerde farklılaşan gelişme oranları dikkat çekmektedir.

Türkiye'de sigorta sektörünün 2014-2024 yılları arasındaki hayat ve hayat dışı branşlardaki prim üretimi aşağıdaki gibidir.

Tablo 6: Türkiye Sigortacılık Sektörü Prim Üretimi (Milyar TL)

Yıl	Hayat Dışı Prim Üretimi (Milyar TL)	Hayat Prim Üretimi (Milyar TL)	Toplam Prim Üretimi (Milyar TL)
2014	22,71	3,28	25,99
2015	27,07	3,76	30,83
2016	35,45	5,04	40,49
2017	39,74	6,84	46,58
2018	47,74	6,92	54,66
2019	57,90	11,36	69,26
2020	68,15	14,43	82,58
2021	87,60	17,77	105,37
2022	204,31	30,86	235,17
2023	425,99	56,65	482,64
2024	738,57	99,90	838,47

Kaynak: TSB

Türkiye sigortacılık sektörü brüt prim üretimini, 2024 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık olarak %73,7 artırmıştır. Toplam hacmi 2023 yılında 482,6 milyar TL'ye, 2024 yılında ise 838,5 milyar TL'ye ulaşmıştır. (bkz. Şekil ?). 2024 yılında gelişme eğilimine devam etmekte olan sigorta sektöründe hayat sigortası primleri %76, hayat dışı sigorta primleri ise %73 oranlarında bir büyümeye gerçekleştirmiştir. Bu rakamlar 2023 yılında hayat sigortası primlerinde %83, hayat dışı sigorta primlerinde ise %108 seviyelerindeydi. Hayat dışı sigortalar içinde, trafik, kasko ve yangın sigortaları bu segmentin büyük bölümünü oluşturmıştır. Hayat sigortalarında ise bireysel emeklilik sistemindeki gelişmeler ön plana çıkmıştır.

Kişi Başına Prim Üretimi (USD)

2013-2024 yılları arasında en büyük sigorta pazarlarında kişi başına düşen sigorta prim ödemeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 7: Kişi Başına Prim Üretimi (USD)

Yıl	Global Kişi Başına Prim Üretimi (USD)	Türkiye Kişi Başına Prim Üretimi (USD)
2013	706	167.72
2014	729	150.62
2015	707	144.95
2016	717	161.80
2017	744	152.13
2018	774	126.49
2019	781	131.23
2020	783	130.93
2021	842	134.19
2022	853	157.46
2024	738,57	99,90

Bu veriler, Türkiye'nin kişi başına düşen sigorta prim ödemelerinin, global ortalamaların oldukça altında seyrettiğini göstermektedir. Kişi başına düşen yıllık sigorta primi miktarı, ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri ve sigorta sektörlerinin olgunluğuna bağlı olarak önemli farklılıklar göstermektedir. Son yıllarda ekonomik gelişmelerin yanı sıra, dijital dönüşüm, pandemi etkisi, iklim değişikliklerinde yaşanan gelişmelerin prim üzerimi üzerinde etkisi olmuştur.

Ekonomik Büyüme: Yüksek GSYİH, daha yüksek sigorta penetrasyonu

Dijital Dönüşüm: Sigorta pazarına erişilebilirliğin artması, dijital risklerin artması

Pandemi Etkisi: Sağlık ve hayat sigortası konusunda farkındalık artışı

İklim Riskleri: Doğal afetler ve iklimle bağlantılı risklerde yaşanan artışlar

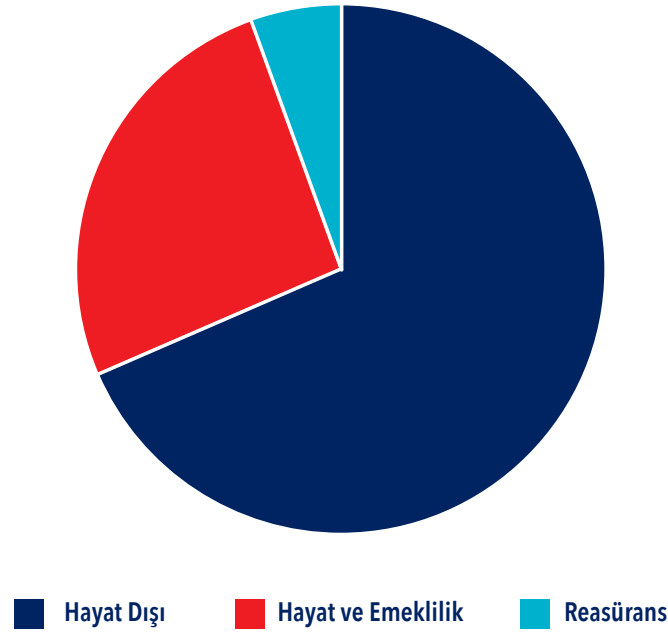
Göç ve Bölgesel Savaşlar: Yaşanan göç hareketleri ve ticareti etkileyen ambargolar ve lojistik riskler

Ülkemizde de sigorta bilincinin artması ve ekonomik gelişmeyle birlikte kişi başı sigorta prim ödemelerinin artacağı açıktır. Bu durum sektörün büyümesi için potansiyel fırsatların varlığına işaret etmektedir.

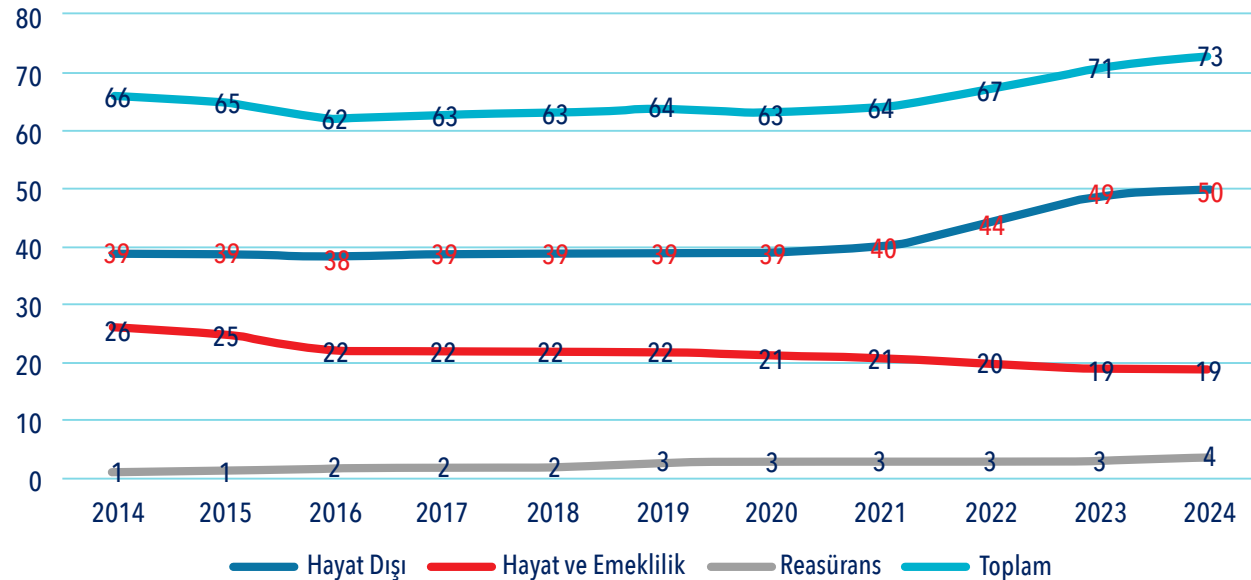
Sigorta Sektörü Temel Aktörleri

Sigorta sektörünün önemli aktörleri, sigorta şirketleri, sigortalılar, sigorta acenteleri ve sigorta aracılarıdır (broker). Türk sigortacılık sektöründe 2024 sonu itibarı ile hâlihazırda, 50'si hayat dışı, 19'u hayat emeklilik ve 4'ü reasürans olmak üzere 73 şirket hizmet veriyor. Şirketlerin %68,5'i hayat dışı branşta faaliyet gösterirken %26'sı hayat ve emeklilik branşında faaliyet göstermektedir. Son yıllarda hayat dışı ve reasürans branşlarında şirket sayılarında artış görünürken hayat ve emeklilik branşında faaliyet gösteren şirket sayılarında düşüş gözlemlenmektedir. Yıllar itibarı ile sektördeki şirket sayıları Grafik 4'te yer almaktadır.

Grafik 4: Sigorta Sektörü Şirket Sayısı - 2024

Grafik 5: Türk Sigorta Sektörü Şirket Sayısı Tarihsel Seyri

Sermaye sahipliğine göre şirketlerin 36 tanesi yerli, 37 tanesi yabancı sigorta şirketi niteliğindedir. Ayrıca sektörde 18.479 adet acente, 210 adet broker, 1894 adet sigorta eksper ve 4.146 adet tarım eksper bulunmaktadır. Söz konusu sayılar her geçen yıl artmakta ve sektör derinlik kazanmaktadır.

Pandemi dönemi ile başlayan Rusya- Ukrayna savaşı ile zirveye ulaşan yerelleşme eğilimi Türk Sigorta şirketlerinin sermaye yapısında da değişikliğe sebep olmuştur. Jeopolitik riskler ve arz şokları sonucu küreselleşme karşıtı akımlar, sigorta sektörünün sermaye yapısını da dönüştürmüş ve yerleşmesini sağlamıştır.

Küresel tarafta da benzer birçok örnek bulunmaktadır; örneğin Aviva 2021 yılında Fransa, Polonya ve İtalya'daki sigorta şirketlerini satarak kaynaklarını İngiltere Kanada ve İrlanda gibi pazarlara yöneltmiştir.

Küresel sermayeli şirketlerin yerini yerli şirketlere bırakması yerli şirketlerin güçlenmesi açısından bir fırsat olarak nitelendirilebilir. Eğer yerli şirketler bu fırsatı değerlendirebilirse Türkiye sigorta sektörü daha güçlü ve daha az dışa bağımlı hâle gelme potansiyeline sahip olabilir.

Sigorta Sektörü İş Gücü Yapısı ve Özellikleri

Sigortacılık sektöründe istihdam hacmi son yıllarda inişli çıkışlı bir grafik sunmuştur. Pandemi döneminde çalışan sayısı bir miktar geri çekilse de akabinde gerçekleşen ekonomik toparlanma sektördeki istihdam rakamlarını tekrardan artırmıştır. Sektör çalışanlarının %12,5'i lisansüstü, %66,9'u üniversite ve %12,7'si yüksekokul mezunudur. Mezunların ağırlıklı olarak bitirdikleri bölümler ise işletme, ekonomi, aktüerya, mühendislik ve hukuktur.

Son dönemde yaşanan teknolojik gelişmeler şirketlerin personel ihtiyaç sayısını azaltmakta, direkt satışın payı giderek artmakta ve istihdam edilen personellerin nitelikleri konusunda da değişiklikler yaratmaktadır. Sigorta şirketleri, teknoloji odaklı veri yönetimi ve analizi konusunda yetkin personele ihtiyaç duymakta, iş prosedürlerini bu yönde değiştirmektedir.

Tablo 8: Sigorta Sektörü Çalışan Profili (2024)

Mezun Olduğu Eğitim Kurumu	Erkek	Kadın	Toplam
İlkokul	42	34	76
Ortaokul ve Dengi	35	29	64
Lise ve Dengi	761	578	1.339
2 Yıllık Yüksekokul	933	1.463	2.396
Üniversite	5.852	6.775	12.627
Lisansüstü	1.188	1.172	2.360
TOPLAM	8.811	10.051	18.862

Kaynak: TSB

Hayat Dışı Sigorta Sektörü ve Gelişmeler

Hayat dışı sigorta sektörü, uzun yıllardır devam ettirdiği büyüme trendini sürdürürken 2024 yılında, bir önceki yıla kıyasla %73,4 büyüme kaydetti. Hayat dışı sigortalardaki toplam prim üretimi ise 426 milyar TL seviyesinden 738 milyar TL'ye yükseldi.

2024 yılında %181,4 ile en fazla artış yaşanan branşın hukuksal koruma olduğunu belirtebiliriz. Hukuksal koruma sigortası, bireylerin veya işletmelerin hukuki uyumsuzluklar karşısında maliyetlerini güvence altına alan bir sigorta türüdür. Bu sigorta kapsamında, sigortalının hukuki danışmanlık hizmetlerinden yararlanması, avukatlık ücretleri, mahkeme masrafları ve karşı tarafa ait hukuki süreçleri kapsayan giderler karşılanabilir. Avrupa'da yaygın olarak kullanılan hukuksal koruma sigortası, Türkiye'de de son yıllarda bireyler ve işletmeler tarafından artan bir ilgi görmektedir.

2023 yılına kıyasla en zayıf yükselişin olduğu branş ise finansal kayıp sigortalarıdır. Finansal kayıp sigortası, sigortalının doğrudan fiziksel bir zarar olmaksızın maruz kaldığı mali kayıpları teminat altına alan bir sigorta türüdür. Bu sigorta branşı küresel sigorta piyasasında giderek daha fazla talep görse de ülkemizde zayıf bir oranda artış kaydetmiştir.

Tablo 9: Branş Bazında Değişim

	2024-12	2023-12		
Branş Adı	Toplam Üretim (TL)	Toplam Üretim (TL)	Değişim (%)	Reel Değişim (%)
HUKUSAL KORUMA	5.553.712.898	1.973.276.305	181,45%	94,93%
HAVA ARAÇLARI	2.189.575.914	1.011.305.342	116,51%	49,96%
HAVA ARAÇLARI SORUMLULUK	1.664.505.875	770.445.869	116,04%	49,64%
HASTALIK-SAĞLIK	136.585.458.191	70.761.799.630	93,02%	33,69%
YANGIN VE DOĞAL AFETLER	122.236.983.450	65.477.470.691	86,69%	29,30%
KARA ARAÇLARI SORUMLULUK	219.298.247.821	118.176.694.931	85,57%	28,53%
TRAFİK-YEŞİL KART DÂHİL	185.369.400.163	109.795.187.812	68,83%	16,94%
KREDİ	2.368.520.955	1.412.523.249	67,68%	16,14%
GENEL ZARARLAR	74.750.155.854	44.807.652.778	66,82%	15,55%
SU ARAÇLARI SORUMLULUK	784.415.560	471.275.441	66,45%	15,28%
KAZA	18.121.100.763	10.936.802.656	65,69%	14,76%
SU ARAÇLARI	6.539.209.785	3.972.200.836	64,62%	14,02%
DESTEK	2.289.141.989	1.399.600.316	63,56%	13,28%
NAKLİYAT	10.321.300.571	6.612.515.835	56,09%	8,11%
GENEL SORUMLULUK	15.822.031.655	11.206.859.850	41,18%	-2,22%
KARA ARAÇLARI	112.590.975.544	84.211.963.057	33,70%	-7,40%
KASKO	112.590.975.544	84.211.963.057	33,70%	-7,40%
KEFALET	1.124.555.741	897.177.383	25,34%	-13,18%
FİNANSAL KAYIPLAR	6.352.321.798	5.232.337.913	21,41%	-15,91%
HAYATDIŞI TOPLAM	738.592.214.364	429.331.902.082	72,0%	19,2%
HAYAT TOPLAM	99.903.906.597	56.692.131.258	76,2%	22,1%
GENEL TOPLAM	838.496.120.960	486.024.033.340	72,5%	19,5%

Türkiye sigorta sektörü, son iki yılda piyasa ve makro ekonomik koşullardaki gelişmeler, dijital dönüşüm, sigorta ürünlerine olan talepte yaşanan değişimler, devlet düzenlemeleri ve teknolojiye dayalı yeniliklerle şekillenmiştir.

• **Prim Artışları:** Piyasa koşulları kaynaklı sigorta şirketleri, poliçe primlerini artırmak zorunda kalmışlardır. Özellikle sağlık, araç ve konut sigortalarında prim artışları gözlemlenmiştir.

• **Tazminat Miktarları:** Piyasa koşulları kaynaklı onarım ve iyileştirme maliyetlerinin artması, sigorta şirketlerinin tazminat ödemelerini artırmıştır.

• **Yüksek Faiz Oranları:** Türkiye'de artan faiz oranları yatırımların getirisini artırmış, ancak riskleri de beraberinde getirmiştir.

• **Online Sigorta Satışı:** Sigorta şirketleri, pandemi sonrası dijital satış kanallarına büyük yatırım yapmıştır. Online sigorta satış platformları, sigorta ürünlerinin daha kolay erişilebilir hâle gelmesini sağlamış, dijital kanallar üzerinden poliçe satışı önemli ölçüde artmıştır. Elektronik ortamda sigorta sözleşmesi yapılabilmesi, sigorta sektöründe dijital dönüşüm sürecini hızlandırmıştır.

• **Yapay Zekâ ve Veri Analitiği:** Yapay zekâ (AI) ve veri analitiği kullanılarak, risk değerlendirmeleri ve fiyatlandırma süreçleri daha hassas ve hızlı hâle gelmiştir. Sigorta şirketleri, müşteri davranışlarını analiz ederek, daha kişiselleştirilmiş sigorta ürünleri sunmak için bu teknolojileri kullanmışlardır.

• **Dijital Hasar Takibi ve Tazminat Süreçleri:** Sigorta şirketleri, dijital hasar takibi ve tazminat süreçlerini iyileştirmek için mobil uygulamalar ve dijital platformlar geliştirmiştir. Bu sayede müşteriler, hasar başvurularını daha hızlı ve kolay bir şekilde yapabilmektedir.

• **Sigorta Sektöründe Yeniden Yapılandırma:** Sigorta sektöründe, şirketlerin sermaye yeterliliklerinin artırılması ve finansal risklerin daha iyi yönetilmesi amacıyla çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler, özellikle küçük ve orta ölçekli sigorta şirketlerinin finansal yapısını güçlendirmeyi hedeflemiş olup olumlu etkiler göstermeye başlamıştır.

• **Zorunlu Sigorta Uygulamaları:** Türkiye'de bazı sigorta türlerinde, özellikle motorlu taşıtlar için zorunlu sigorta uygulamaları (örneğin; zorunlu trafik sigortası) genişletilmiştir. Bu sigorta türlerine olan talep artmış, sigorta penetrasyonu (sigorta sahiplik oranı) yükselmiştir.

• **Online Sigorta Düzenlemeleri:** Online sigorta satışlarıyla ilgili düzenlemeler güçlendirilmiş, dijital ortamda yapılan satışların daha güvenli ve denetimli olması sağlanmıştır. Elektronik ortamda sigorta sözleşmesi yapılabilmesi, sigorta sektöründe dijital dönüşüm sürecini hızlandırmıştır.

• **Sağlık Sigortalarına Talep Artışı:** Pandemi sonrası, sağlık sigortalarına olan talep önemli ölçüde artmıştır. Özellikle özel hastanelerin ve sağlık hizmetlerinin maliyetlerinin yükselmesi, bireylerin özel sağlık sigortalarına yönelmelerini sağlamıştır.

• **Hayat Sigortaları ve Bireysel Emeklilik Ürünleri:** Yüksek enflasyon ve ekonomik belirsizlik ortamında, bireyler, hayat sigortalarını ve bireysel emekliliği aynı zamanda yatırım aracı olarak görmeye başlamıştır. Hayat sigortası ve bireysel emeklilik ürünlerine olan talep artmıştır.

• **Birleşme ve Devralmalar:** Sektördeki bazı küçük ölçekli sigorta şirketleri, daha büyük şirketlerle birleşerek piyasada rekabet avantajı elde etmeyi amaçlamıştır. Bu, sektördeki güçlü ve sürdürülebilir şirketlerin daha da güçlenmesine neden olmuştur.

• **Büyük Yatırımlar:** Yabancı yatırımcıların, Türkiye sigorta sektörüne ilgisi artmıştır. Yabancı yatırımcıların sektöre daha fazla yatırım yapması, yerli şirketlerin büyümesine ve uluslararası düzeyde daha rekabetçi hâle gelmelerine olanak tanımıştır.

• **Doğal Afetler ve Sigorta Talebi:** Türkiye, deprem, sel ve diğer doğal afetler gibi risklerle karşı karşıyadır. Bu tür afetlerin artan sıklığı, özellikle konut sigortalarına olan talebi artırmıştır.

• **Konut Sigortaları:** Deprem ve diğer doğal afet risklerine karşı, konut sigortalarının önemi daha fazla vurgulanmıştır. Türkiye'de afet sigortası konusunda bilincin artması ve devlet destekli sigorta ürünleri (örneğin; DASK – Doğal Afet Sigorta Kurumu) ile sigorta penetrasyonu artmıştır.

Son iki yılda Türkiye sigorta sektörü, ekonomik zorluklar, dijitalleşme, düzenleyici değişiklikler ve müşteri talepleri doğrultusunda büyük değişimlere sahne olmuştur. Yüksek enflasyon, dijital dönüşüm, yeni düzenlemeler ve sigorta penetrasyonunun artması, sektördeki dinamikleri etkilemiş, sigorta şirketlerinin stratejilerini yeniden şekillendirmiştir. Sektörün önümüzdeki yıllarda dijitalleşmeye daha fazla odaklanması ve daha esnek sigorta çözümleri sunması beklenmektedir. Ayrıca sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm alanında yaşanan gelişmeler önümüzdeki dönemde sigorta sektörünün geleceğini derinden etkileyecektir.

Özel Emeklilik ve Bireysel Emeklilik Sözleşmeleri Görünümü

2024 Yılı Küresel Özel Emeklilik Sistemleri Görünümü

Küresel ölçekte özel emeklilik ve bireysel emeklilik sistemleri (BES), ülkelerin ekonomik yapıları, demografik değişimleri ve sosyal güvenlik politikaları çerçevesinde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Yaşlanan nüfus, kamu emeklilik sistemlerinin sürdürülebilirliğini tehdit ederken, bireyleri özel emeklilik planlarına yönelmeye teşvik etmektedir.

Özünde özel emeklilik ve bireysel emeklilik sistemleri kamu sosyal güvenlik sistemlerinin sürdürülebilirliği ve birey açısından da gelecek risklerinin yönetimi açısından son derece önemli uygulamalardır. Özel emeklilik ve bireysel emeklilik sistemlerinin söz konusu çerçevede faydalarının maksimize edilmesi ise genel ekonomi koşulları başta olmak üzere demografik veriler ve göç gibi kritik risklerle direkt ilişkilidir.

Bireysel emeklilik ve OKS sistemleri, Türkiye gibi tasarruf kültürü düşük ülkelerde bireyleri bir anlamda zorunlu tasarrufa yönlendirmekte, yastık altı birikimleri ekonomiye kazandırmakta, birikimlerin ekonomi içinde kalmasını teşvik ederek yastık altına kaçışını engellemekte ve genel olarak da tasarruf açığının kapatılmasına destek olmaktadır.

Bu bağlamda, bireysel emeklilik sistemlerini yalnızca bir sosyal güvenlik aracı olarak değil, aynı zamanda stratejik bir finansal araç olarak konumlandırmak gerekmektedir.

2024 Yılında Küresel Özel Emeklilik ve Bireysel Emeklilik Sistemlerinde Problemler

2024 yılında küresel özel emeklilik ve bireysel emeklilik sistemlerinde birçok olumsuz olay ve zorluk yaşanmıştır. Yaşanan gelişmeler, emeklilik sistemlerinin sürdürülebilirliği, güvenilirliği ve yeterliliği üzerinde olumsuz etkilere neden olmuştur.

Özel emeklilik ve bireysel emeklilik sistemlerindeki temel problemleri;

- Ekonomi
- Demografi
- Teknoloji
- Sürdürülebilirlik
- Toplumsal ve Finansal okuryazarlık eksikliği

şeklinde sınıflandırabiliriz. Burada yapılan risk sınıflandırmasına paralel raporun "Senaryolar ve Risklere Paralel Fırsatlar" bölümünde fırsatlar eşleştirilmekte ve riskler özellikle fırsatlar açısından da ayrıca değerlendirilmektedir.

1. Ekonomi ve Finansal Zorluklar (Risk 1)

Enflasyon ve artan yaşam maliyetleri; küresel ölçekte enflasyon oranlarının yükselmesi, emeklilik birikimlerinin satın alma gücünü düşürmüştür. Özellikle sabit getirili yatırım ürünlerine bağlı emeklilik planları, gerçek anlamda kayıplar yaşamıştır.

Tablo 10: Enflasyon ve Etkenleri

Yıl	Küresel Enflasyon (%)	Gelişmiş Ekonomiler (%)	Gelişmekte Olan Ülkeler (%)	Etkenler
2020	1,4	0,7	10,40	Pandemi ve ekonomik durgunluk
2021	3,1	3,1	14,23	Pandemi sonrası toparlanma tedarik sorunları
2022	6,6	7,2	27,43	Enerji fiyatlarında artış, jeopolitik gerilimler
2023	5,9	5,9	26,64	Tedarik zinciri baskıları, enerji krizi
2024	4,8	2,4	32,77	Enerji fiyatlarında artış, jeopolitik gerilimler ve gıda fiyatları

Kaynak: The World Bank Group, OECD.

Yüksek/yükselen yaşam maliyetleri, bireylerin emeklilik birikimlerine katkı yapma oranlarını azaltabilir. Özellikle bu nedenle sistemden çıkışlarda artış ihtimali dikkatle izlenmelidir.

2024 yılında küresel finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmalar, özel emeklilik fonlarının yatırım performansı üzerinde belirgin bir baskı oluşturmıştır. Özellikle tanımlanmış katkı (Defined Contribution - DC) planları, piyasa risklerinden büyük ölçüde etkilenmiştir.

Ayrıca; küçük ölçekli emeklilik fonlarında yüksek operasyonel maliyetler, katılımcıların getirilerini azaltmaktadır.

2. Demografik Baskılar (Risk 2)

OECD verilerine göre, dünya genelinde doğum oranları düşerken yaşam süreleri uzamaktadır. Özellikle Avrupa, Kuzey Amerika ve Asya'nın gelişmiş ekonomilerinde bu durum, kamu emeklilik sistemleri üzerinde ciddi bir yük oluşturmaktadır.

Birçok ülkede yaşlı nüfusun hızla artması, emeklilik sistemleri üzerinde ciddi bir mali yük getirmiştir. Türkiye özelinde ise nüfusun yaşlanmasına ek olarak Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) düzenlemesiyle birlikte mali yükler artmaya devam etmiştir.

Çalışan nüfus ile emekli nüfus arasındaki oran azalırken, bu durum hem kamu emeklilik sistemlerinin hem de özel emeklilik fonlarının sürdürülebilirliğini olumsuz etkilemektedir.

Tablo 11: Demografik Değişim ve Etkileri

Kriter	Durum	Etkisi
Doğum Oranları	Dünya genelinde düşüş	Yeni nesil çalışan sayısının azalması
Yaşam Süreleri	Artış (Özellikle OECD ülkelerinde)	Daha uzun süre emekli maaşı ödeme gerekliliği
Yaşlı Nüfus Artışı	Artış (Avrupa, Kuzey Amerika, Asya)	Kamu ve özel emeklilik sistemlerinde finansal baskı
Çalışan-Emekli Oranı	Azalma	Emeklilik sistemlerinin sürdürülebilirliğinin tehlikeye girmesi
Türkiye'deki Durum	EYT ile mali yük artışı	Kamu maliyesi ve emeklilik fonları üzerinde ciddi baskı

3. Siber Güvenlik Riskleri (Risk 3)

Emeklilik fonlarını hedef alan siber saldırılarda artış yaşanmıştır. Özellikle bireysel emeklilik hesaplarına yönelik dolandırıcılık girişimleri ve veri ihlalleri, bireylerin güvenliğini sarsmıştır. Bazı ülkelerde emeklilik fonları, yetersiz siber güvenlik önlemleri nedeniyle ciddi finansal kayıplar yaşamıştır. Türkiye'nin bu açıdan siber güvenlik altyapısının yeterli olduğunu vurgulamamız gerekir.

Siber saldırıların global ölçekte maliyetinin 2024 yılında 9,5 trilyon doları aştığı tahmin edilmektedir. Global ölçekteki veri ihlalleri raporlarına göre, 2024 yılında ortalama bir veri ihlali 4,46 milyon dolarlık kayba neden olmuştur. Sağlık hizmetleri sektörü ise yıllık ortalama 10,93 milyon dolarlık veri ihlali maliyetiyle en yüksek zararı bildirmiştir (IBM, Cost of a Data Breach Report 2024, IBM).

4. Sürdürülebilirlik Özelinde Belirsizlikler (Risk 4)

Devlet destekli emeklilik sistemlerinin sürdürülemez hâle gelmesi ve bütçe açıkları nedeniyle devlet desteklerinin yetersiz kalması; bazı ülkelerde, kamu emeklilik sistemlerine sağlanan desteklerin kesilmesi veya azaltılması ile sonuçlandı. Bu durum, bireysel emeklilik sistemlerine olan talebi artırsa da özellikle düşük gelirli bireylerin bu sistemlere erişimini zorlaştırmıştır. Örneğin, Güney Afrika'da hedeflenen kamu emekli maaşlarının düşmesi, bireylerin özel emeklilik fonlarına olan bağımlılığını artırmıştır.

Fonların yetersiz yönetimi ve yüksek işletim maliyetleri, bireylerin emeklilik birikimlerinden bekledikleri getirileri elde edememelerine neden olmuştur. Bazı ülkelerdeki regülasyon eksiklikleri, fonların kötüye kullanımını artırmıştır.

5. Sosyal ve Politik Belirsizlikler (Risk 5)

Politik ve ekonomik belirsizlikler nedeniyle birçok ülkede emeklilik reformları ertelenmiştir. Bu durum, mevcut sistemlerdeki açıkların daha da derinleşmesine yol açmıştır. Özellikle düşük gelir gruplarına yönelik emeklilik desteğinin zayıflaması, gelir eşitsizliğini artırmış ve bu durum literatürde orta gelir tuzağı olarak sıklıkla gündeme gelmiştir.

Fransa ve bazı diğer ülkelerde, emeklilik yaşının yükseltilmesi veya katkı oranlarının artırılmasına yönelik reform girişimleri büyük toplumsal tepkilere yol açmıştır.

6. Bireylerin Yetersiz Finansal / Sigorta Okuryazarlığı (Risk 6)

Yatırım risklerinin yönetilememesi, bireysel emeklilik planlarının artan özelliklerine paralel birey açısından artan karmaşıklığı, finansal okuryazarlığı düşük olan bireylerin yanlış kararlar almasına neden olmaktadır.

Özellikle tanımlanmış katkı planlarında, bireylerin yanlış yatırım tercihleri ciddi kayıplara yol açmaktadır.

Yaşanan krizler, enflasyonun göreceli olarak yüksek olması gibi nedenlerden dolayı bireyler emeklilik fonlarını erken çekmek zorunda kalmıştır. Bu durum da emeklilik döneminde gelir eksikliği yaşama riskini doğurmaktadır.

Emeklilik Sistemlerinde Reformlar ve Güncellemeler

Pek çok ülke, yaşanan nüfus ve finansal sürdürülebilirlik sorunları nedeniyle emeklilik reformlarına odaklanmıştır. Geleneksel tanımlanmış fayda (DB) planlarından, bireylerin daha fazla sorumluluk üstlendiği tanımlanmış katkı (DC) planlarına geçiş hızlanmıştır.

Reform niteliğinde düzenleme örnekleri ise şu şekilde sıralanabilir;

- Almanya, Esnek Emeklilik Planları: Yaşlanan nüfusa yanıt olarak esnek emeklilik seçenekleri artırılmıştır. Katılımcıların, daha erken veya daha geç emekli olarak maaşlarını kişisel ihtiyaçlarına göre ayarlayabilme fırsatı sağlanmıştır.
- ABD, Katılımcı Tabanlı Yatırımlar: Emeklilik planlarında bireylerin portföylerini çeşitlendirme özgürlüğü artırılmış ve 401(k) planlarında sürdürülebilir yatırım seçenekleri ön plana çıkmıştır.
- İngiltere, Otomatik Katılım (Auto Enrollment): Çalışanların emeklilik planlarına otomatik olarak dâhil edildiği bu sistemle, bireylerin emeklilik tasarruf oranı artırılmaya çalışılmaktadır. İşveren katkısı ile bireylerin birikimleri desteklenmektedir.
- Japonya, Yaşlı İşgücü Katılımı: Emeklilik yaşını artırmanın yanı sıra yaşlı çalışanların iş gücüne aktif katılımını teşvik eden politikalar geliştirilmiştir.
- Meksika, zorunlu katkı oranlarını artırarak ve temel emeklilik maaşını yükselterek büyük bir ilerleme kaydetmiştir.
- Fransa gibi ülkeler, emeklilik yaşını artırarak mali sürdürülebilirliği güçlendirmeye çalışmıştır. Fransa Sarı Yelekliler ve Türkiye EYT örneğinde olduğu gibi, reformların toplumsal kabulü önemlidir.
- Şili: Hedeflenen emekli maaşları ve net ikame oranları artırılmıştır.
- Güney Afrika, hedeflenen emeklilik maaşları düşürülmüştür.

Küresel ölçekte özel emeklilik ve bireysel emeklilik sistemleri, kamu emeklilik sistemlerinin yarattığı finansal baskıyı hafifletmek için kritik rol oynamaktadır. Başarı, güvenilir düzenlemeler, katılımcı teşvikleri ile bireysel katkının artırılması, sürdürülebilir yatırımlar ve toplumsal dayanışmanın önceliklendirilmesi ile sağlanabilir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, BES gibi sistemlerin devlet katkısı ve zorunlu katılım mekanizmalarıyla desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

Küresel ölçekte özel emeklilik ve bireysel emeklilik sistemlerini iyileştirmek; çalışma hayatının uzaması, katılımın artırılması, siber güvenlik önlemlerinin artırılması, finansal okuryazarlığın yaygınlaştırılması, vergi avantajları ile sistemin çekici olması, daha sıkı denetim ve portföylerin performans odaklı yönetilmesi ile mümkün olabilir.

*401(k), Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan ve çalışanların maaşlarından vergi öncesi kesinti yapılarak emeklilik için biriktirilen yatırım fonu sistemidir.

2024 Ulusal Emeklilik Sektörü Görünümü

Bireysel Emeklilik Sistemi (BES), Türkiye’de bireylerin uzun vadeli tasarruf yapmalarını ve emeklilik dönemlerinde yaşam kalitelerini korumalarını sağlamak amacıyla 2003 yılında hayata geçirilmiştir. Sistem hem bireysel katılımları hem de devlet katkısı teşvikleriyle desteklenmektedir. Zaman içinde büyük bir gelişim gösteren BES, Türkiye’nin tasarruf oranlarını artırmayı ve ekonomik büyümeye katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

BES’in öne çıkan yönleri;

- Devlet katkısı,
- Profesyonel portföy yönetimi,
- Vergi avantajları ve
- BES şirketleri arasında geçiş imkânı

sistemin büyümesi ve sürekliliği açısından önemlidir.

BES ve kamu emeklilik sektörü, ekonomik, demografik ve düzenleyici faktörlerin etkisiyle şekillenmektedir. Özellikle BES, devlet destekleri ve büyüyen fon hacmiyle dikkat çekerken, katılımın artırılması ve sürdürülebilirlik gibi alanlarda iyileştirme gereksinimleri gündemdedir.

2024 yılı Türkiye Ulusal Emeklilik Sektörü görünümü, ekonomik ve demografik zorluklar, düzenleyici değişiklikler ve teknolojik gelişmeler bağlamında hem riskler hem de fırsatlar sunmaktadır. Sektörün mevcut durumu aşağıdaki gibi değerlendirilebilir.

Katılım ve Fon Büyüklüğü

BES, özellikle devlet katkılarıyla desteklenmekte ve fon büyüklüğü yıllar içinde artış göstermektedir. Ancak katılımcı sayısındaki büyüme hızının yavaşlaması, sistemin sürdürülebilirliği açısından bir uyarıdır.

Tablo 12: BES Fon Büyüklükleri ve Katılımcı Sayıları

Yıl	BES Katılımcı Sayısı (milyon)	BES Toplam Fon Büyüklüğü (TL)	Katılımcı Büyüme Hızı (%)
2014	4,5	37.763.000.000	-
2015	5,3	47.973.000.000	17,78
2016	5,8	60.809.000.000	9,43
2017	6,1	77.822.000.000	5,17
2018	6,1	88.529.206.058	-
2019	6,1	126.774.000.000	-
2020	6,1	169.488.000.000	-
2021	6,4	239.394.000.000	4,92
2022	7,1	428.856.000.000	10,94
2023	7,8	742.643.000.000	9,86
2024	8,6	1.220.006.000.000	10,26

Kaynak: Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM).

Katılımcı sayısı; yıllar içinde düzenli bir artış gösterirken büyüme hızı, 2016 yılından itibaren yavaşlamış ve 2022’de tekrar büyümeye devam etmiştir.

Fon büyüklüğü; özellikle 2024 yılında, fon büyüklüğünde büyük bir sıçrama yaşanmış, 1 trilyon TL’yi aşmıştır. Bu artış büyük ölçüde BES fon performansı ve devlet katkılarının etkisiyle gerçekleşmiştir.

Katılımcı Sayısı Büyüme Hızı

Katılımcı sayısı büyüme hızına yönelik bir hedef belirlenmeli ve tüm bileşenler bu hedefe paralel örgütlenmelidir. Katılımcı sayısı büyüme hızının yavaşlaması ve genel olarak BES fon büyüklüklerinin azalması küçük ölçekli yapılara dönüşme ihtimali başta operasyonel maliyetler olmak üzere birçok açıdan sistemden çıkışları hızlandırabilir. Bundan dolayı hem fon büyüklüğü hem de katılımcı sayısı optimum bir seviyede yönetilmelidir.

Ekonomik Baskılar (Risk 1)

Enflasyon genel olarak, reel getiriler üzerinde baskıya neden olmakta ve katılımcıların finansal güvenliğini tehdit etmektedir. Bu durum, özellikle düşük gelirli katılımcıların bireysel emeklilik sistemine yönelmesini zorlaştırabilir.

Tablo 13: Enflasyon ve BES Getirileri

Yıl	Enflasyon Oranı (%)	BES Reel Getiri (%)	BES Nominal Getiri (%)	Fon Büyüklüğü Artışı (milyar TL)	Fon Büyüklüğü Artış Azalış %
2014	8,17	6,38	15,07	37.763.000.000	-
2015	8,81	-4,69	3,71	47.973.000.000	21
2016	8,53	3,18	11,99	60.809.000.000	21
2017	11,92	6,11	18,76	77.822.000.000	22
2018	20,3	-8,22	10,41	88.529.206.058	12
2019	11,84	14,46	28,01	126.774.000.000	30
2020	14,6	8,51	24,35	169.488.000.000	25
2021	36,08	-4,87	29,46	239.394.000.000	29
2022	64,27	15,29	89,38	428.856.000.000	44
2023	64,77	-7,26	52,81	742.643.000.000	42
2024	44,38	2,96	48,66	1.220.006.000.000	39

Kaynak: EGM, TÜİK.

Bu tablo, BES nominal ve reel getirileri, enflasyon oranları ve fon büyüklüğündeki artışı bir arada göstermektedir.

Bu tabloda yer alan BES reel getirileri ve katılımcı sayısı büyüme hızı birlikte değerlendirildiğinde zaman zaman BES reel getirilerinin negatif olmasına rağmen izleyen yıllarda getirilerin pozitifte döndüğü ve fon büyüklüğü artışının devam ettiği anlaşılmaktadır.

Enflasyonist seyrir ve bireysel emeklilik fonlarının reel getirileri arasındaki ilişki dikkatle izlenmelidir. Enflasyon oranı seviyesinde getiri sağlanması halinde BES fonlarının büyümesi süreklilik kazanacaktır. Öncelikle katılımcıların fonlarını etkin yönetimine yönelik bilgi ve tecrübe eksiklikleri geliştirilecek ürünler ve finansal okuryazarlığın geliştirilmesi ve BES şirketlerinin etkin fon yönetimi ile bu türde problemler kısmen çözülebilir.

Tablo 14: Fon Türleri Bazında Getiriler

Fon Türü	2024 Nominal Getiri (%)	Reel Getiri (%)	Risk Seviyesi
Hisse Senedi Fonları	76,37	22,99	Yüksek
Borçlanma Araçları Fonları	30,00	-15,38	Düşük-Orta
Altın ve Kıymetli Maden Fonları	54,85	7,27	Orta
Karma Fonlar	47,40	1,02	Orta
ESG (Sürdürülebilirlik) Fonları	55,70	9,12	Orta-Yüksek

Kaynak: EGM.

Demografik Faktörler (Risk 2)

Yaşlanan nüfus ve düşük doğum oranları, sistemin uzun vadeli sürdürülebilirliği açısından kritik bir sorun teşkil etmektedir. Ayrıca, genç nüfusun kısa vadeli finansal ihtiyaçlar nedeniyle sistemden erken çıkış yapma eğilimi gözlemlenmektedir.

Tablo 15: Yaşlı Nüfus, Doğurganlık ve BES Katılımcı Sayısı

Yıl	Yaşlı Nüfus Oranı (%)	Toplam Doğurganlık Hızı (çocuk/kadın)	Gönüllü BES ve OKS'ye Dahil Olan Toplam Ünik Katılımcı Sayısı (milyon)
2013	7,7	2,11	3,7
2014	8,0	2,19	4,5
2015	8,2	2,16	5,3
2016	8,3	2,11	5,8
2017	8,5	2,08	8,9
2018	8,8	2	10,2
2019	9,1	1,89	10,8
2020	9,5	1,77	11,1
2021	9,7	1,71	11,8
2022	9,9	1,63	13,1
2023	10,2	1,51	14,2
2024	10,6	1,48	15,1

Kaynak: TÜİK, EGM.

Yaşlı nüfus oranı; 2013 yılında %7,7 olan yaşlı nüfus oranı, 2024 yılında %10,6'ya yükselmiştir. Bu artış, Türkiye'nin hızla yaşlanan bir nüfusa sahip olduğunu göstermektedir.

Toplam doğurganlık hızı; 2013 yılında 2,11 olan doğurganlık hızı, 2024 yılında 1,48'e düşmüştür. Bu düşüş, nüfusun yenilenme seviyesinin altına indiğini ve uzun vadede genç nüfus oranının azalabileceğini göstermektedir.

BES katılımcı sayısı yıllar içinde artış göstermiştir; ancak genç nüfusun sistemden erken çıkış yapma eğilimi, uzun vadeli tasarrufların sürdürülebilirliği açısından bir risk faktörü olarak değerlendirilmektedir.

Bu veriler, yaşlanan nüfus ve azalan doğurganlık oranlarının, BES gibi uzun vadeli tasarruf sistemlerinin sürdürülebilirliği üzerinde baskı oluşturduğunu göstermektedir. Ayrıca, genç nüfusun kısa vadeli finansal ihtiyaçlar nedeniyle sistemden erken çıkış yapma eğilimi, gelecekte emeklilik sisteminin etkinliğini olumsuz etkileyebilir.

Tablo 16: BES ve OKS Temel Verileri

Yıl	Toplam Katılımcı Sayısı (milyon)	Toplam Fon Büyüklüğü (TL)	Gönüllü BES Toplam Fon Büyüklüğü (Milyon TL)	OKS Fon Büyüklüğü (Milyon TL)	Devlet Katkısı Fon Büyüklüğü (Milyon TL)
2014	4,5	37.763	34.763	-	3.000
2015	5,3	47.973	42.967	-	5.006
2016	5,8	60.809	53.376	-	7.433
2017	6,1	77.822	67.722	-	10.100
2018	6,1	100.112	86.995	-	13.117
2019	6,1	126.774	101.675	8.186	16.913
2020	6,1	169.488	136.584	11.291	21.613
2021	6,4	239.394	200.955	15.431	23.008
2022	7,1	428.856	347.683	31.099	50.073
2023	7,8	742.643	613.241	48.999	80.403
2024	8,6	1.220.006	995.422	81.391	143.193

Kaynak: EGM.

OKS, başlangıçta yüksek cayma oranlarıyla mücadele ederken, devlet katkısı ve fon getirileri gibi teşviklerle kalan katılımcı sayısını artırmayı başarmıştır. Ancak giriş ve çıkışların dengesi, sistemin sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Daha fazla katılımcının sisteme dahil edilmesi için teşviklerin artırılması ve sistemin faydalarının daha fazla tanıtılması gerekmektedir.

Aylık Bağlama Oranı ve Sürdürülebilirlik (Risk 3)

Aylık Bağlama Oranı (ABO), emekli maaşlarının hesaplanmasında kullanılan en kritik faktörlerden biridir. Yıllara ve sigorta statülerine göre ABO'da önemli değişiklikler yaşanmış, bu durum sigortalıların emekli maaşlarında dikkate değer farklılıklara yol açmıştır.

Yıllar içinde yapılan yasal düzenlemeler, ABO'nun önemli ölçüde düşmesine neden olmuş, özellikle 2008 sonrası sigortalı olanların emekli maaşlarını daha düşük hâle getirmiştir.

ABO'daki değişim kamu sigorta sistemlerinin sürdürülebilirliği açısından değerlendirildiğinde olumlu, diğer yandan birey açısından değerlendirildiğinde ise riskli bir dönüşümdür. Bu noktada devreye BES girmektedir. Bu bağlamda, BES'e yönelik devlet teşvikleri, vergi avantajları ve diğer destekleyici unsurların, ABO'daki değişimle birlikte analiz edilmesi gerekmektedir.

Tablo 17: Aylık Bağlama Oranları Değişimi

Dönem	Aylık Bağlama Oranı (ABO)	Açıklamalar
2000 Öncesi (SSK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı)	%70 - %80	Yüksek ABO oranı nedeniyle bu dönemde sigortalı olanlar daha yüksek emekli maaşı almaktadır.
2000 - 2008 (4447 Sayılı Kanun)	%50 - %65	Bu dönemde emekli olanların maaşları kademeli olarak düşmeye başlamıştır. İlk 3600 gün için %35, sonra her 360 gün için +%2 artış uygulanmıştır.
2008 Sonrası (5510 Sayılı Kanun)	%28 - %50	ABO ciddi oranda düşürülmüş, emekli maaşları geçmiş dönemlere göre %30-40 oranında azalmıştır. 3.600 gün için %28, sonrası için her yıl %2 eklenmektedir.

2025 Yılı Değişim Dinamikleri

Küresel ölçekte özel emeklilik ve bireysel emeklilik sistemleri (BES) alanında çeşitli yenilikler ve projeler gündeme gelmektedir. Bu gelişmeler hem Türkiye’de hem de dünya genelinde emeklilik sistemlerinin sürdürülebilirliğini artırmayı ve bireylerin emeklilik dönemlerinde finansal güvenliklerini sağlamayı hedeflemektedir. İşte öne çıkan bazı projeler ve yenilikler:

1. Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi

Türkiye’de, mevcut Bireysel Emeklilik Sistemi’ne ek olarak, çalışanların işveren katkısıyla otomatik olarak katıldığı bir “Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi” oluşturulması planlanmaktadır. Tamamlayıcı emeklilik; 2017 yılında uygulanmaya başlanan otomatik katılım sistemi üzerine kurgulanmaktadır.

Bu sistem, çalışanların tasarruflarını artırmayı ve emeklilik dönemlerinde ek gelir sağlamayı amaçlamaktadır. 2025-2027 döneminin kapsayan Orta Vadeli Program kapsamında tamamlayıcı emeklilik sisteminin uygulamaya geçeceğini öngörmekteyiz.

2. Emeklilik Yaşının Yeniden Düzenlenmesi

Küresel olarak, artan yaşam süresi beklentisi nedeniyle emeklilik yaşlarının yeniden düzenlenmesi gündemdedir. Türkiye’de, doğuştan beklenen yaşam süresindeki artışa uyumlu olarak emeklilik yaşının otomatik ayarlanması planlanmaktadır. Bu düzenleme, sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliğini sağlamayı hedeflemektedir.

Güncel koşullarda EYT sonrasında çalışan/emekli istatistiklerinin bozulduğu bilinen bir gerçektir. EYT düzenlemesi sonrasında ortaya çıkan yeni dezavantajlı gruplarla birlikte gelecekte EYT benzeri düzenlemelerin yapılma ihtimali de olasıdır. Bu bağlamda emeklilik yaşlarının yeniden düzenlenmesi ihtimal dâhilinde değildir. Geçmişte yapılan emeklilik yaşı düzenlemeleri aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo 18: Türkiye’de Emeklilik Düzenlemeleri

1986: Süper Emeklilik	Türkiye’de “süper emeklilik” olarak bilinen düzenleme, belirli bir miktar prim ödeyen kişilerin erken emekli olmasını sağladı. Ancak bu uygulama sosyal güvenlik sisteminde büyük bir mali yük yarattı ve sürdürülebilir olmadığı için kaldırıldı.
1999: 4447 Sayılı Kanun (Emeklilik Yaşının Artırılması)	Emeklilik yaşını kademeli olarak artıran bir reform gerçekleştirildi. Kadınlar için 58, erkekler için 60 yaş sınırı getirildi. Bu düzenleme, sosyal güvenlik sistemindeki açıkları azaltmayı amaçlıyordu.
2008: 5510 Sayılı Kanun (Sosyal Güvenlik Reformu)	Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) çatısı altında tüm sosyal güvenlik sistemleri birleştirildi. Emeklilik yaşı kademeli olarak 65’e yükseltildi. Prim ödeme gün sayısı artırıldı (9000 güne kadar).
2023: EYT (Emeklilikte Yaşa Takılanlar)	Uzun yıllardır gündemde olan bu düzenleme, yaş şartını yerine getiremeyen milyonlarca çalışanın emekli olmasına olanak sağladı.

Bireysel Emeklilik Sistemi Karşılaştırması: Türkiye ve Dünya Performansı

Mercer tarafından uzun yıllardır yayınlanan ve son çalışma olan 2024 Küresel Emeklilik Endeksi Raporu, dünya genelinde 48 ülkenin emeklilik sistemlerini yeterlilik, sürdürülebilirlik ve güvenilirlik kriterlerine göre değerlendirmiştir. Bu rapora göre, Hollanda 84,8 puanla en üst sırada yer alırken, Türkiye 48,3 puanla sondan dördüncü sırada bulunmaktadır.

Türkiye’nin emeklilik gelir sistemi, gelir testi uygulanan bir kamu emeklilik maaşı ve kazanca dayalı bir kamu planından oluşmaktadır. Emeklilik döneminde geliri desteklemek amacıyla bireylerin katılabileceği gönüllü özel emeklilik sistemi de bulunmaktadır, ancak bu sistemlerin kapsayıcılığı düşüktür. Ayrıca, çalışan katkısının zorunlu olduğu fakat istediği zaman sistemden çıkma hakkının bulunduğu otomatik katılım planları da mevcuttur.

Mercer CFA Institute Küresel Emeklilik Endeksi Değerleme Metodolojisi

Mercer CFA Institute Global Pension Index 19 yıldır yayınlanmakta ve 2024 yılı itibarıyla, endeksin 16. versiyonu rapor formatında yayımlanmıştır. Küresel Emeklilik Endeksi, emeklilik gelir sistemlerini uygunluk (adequacy), sürdürülebilirlik (sustainability) ve bütünlük (integrity) olmak üzere üç alt endeks kullanarak değerlendirir. Bu alt endeksler, emeklilik sistemlerini toplamda 50’den fazla gösterge ile karşılaştırmaktadır.

1. Yeterlilik (Adequacy)

Bu alt endeks, mevcut sistemin bireylerin yaşam kalitesini sürdürmek için sağladığı faydaların kapsamını ölçmektedir ve ana endekse 40 puan katkıda bulunur.

- Sağlanan faydalar ve sistem tasarımı
- Tasarruf seviyeleri, hükümet desteği ve bireysel mülkiyet oranları
- Sistem tarafından sağlanan gelirlerin yeterliliği

2. Sürdürülebilirlik (Sustainability)

Bu alt endeks, sistemin gelecekteki yaşlanma nüfusu ve finansal zorluklara rağmen sürdürülebilir olup olmadığını değerlendirmektedir ve ana endekse 35 puan katkıda bulunur.

- Sistem kapsamı, toplam varlıklar ve demografik göstergeler.
- Devlet harcamaları, kamu borcu ve ekonomik büyüme.
- Uzun vadede sistemin fayda sağlama kapasitesi.

3. Bütünlük (Integrity)

Bu alt endeks, sistemlerin kamuoyunda güvenilir olup olmadığını ve emeklilik planlarının düzenlemelere uygun şekilde işlediğini ölçmektedir ve ana endekse 25 puan katkıda bulunur.

- Düzenlemeler, yönetim ve katılımcıların korunması.
- İletişim kalitesi ve işletme maliyetleri.

2024 Mercer CFA Institute Küresel Emeklilik Endeksi raporunda, Türkiye'nin emeklilik sistemi 48 ülke arasında 48 3 puanla D kategorisinde değerlendirilmiştir. Türkiye'nin sisteminde üç temel sorun alanı öne çıkmaktadır:

1. Yeterlilik (Adequacy)

Yeterlilik alt endeksi, mevcut emeklilik maaşlarının ve sistem tasarımının emeklilere sağladığı yararları incelemektedir. Türkiye'nin yeterlilik seviyesi, düşük kamu emekli maaşları ve özel emeklilik sistemindeki zayıf tasarım nedeniyle sınırlıdır. Yeterlilik alt endeksi puanımız 48,3'tür.

2. Sürdürülebilirlik (Sustainability)

Bu alt endeks, uzun vadede mevcut sistemlerin finansal sürdürülebilirliğini değerlendirmektedir. Türkiye'nin düşük sürdürülebilirlik puanı, yaşlanan nüfus, düşük özel emeklilik kapsamı ve emeklilik finansmanında sınırlı kaynaklardan kaynaklanmaktadır. Sürdürülebilirlik alt endeksi puanımız 32,2'dir.

3. Bütünlük (Integrity)

Türkiye'nin emeklilik sistemi, güvenilirlik açısından daha iyi durumda olsa da genel sistemin iyileştirilmesi için daha fazla düzenleme ve şeffaflık gereklidir. Güvenilirlik alt endeksi puanımız 70,8'dir.

Türk emeklilik sisteminin genel endeks değeri aşağıdaki adımlarla artırılabilir:

- Çalışanların mesleki emeklilik planlarına katılımının genişletilmesi, böylece katkı seviyelerinin ve varlıkların artırılması,
- Emeklilik yardımlarının bir kısmının gelir akışı şeklinde alınmasını zorunlu hâle getiren düzenlemelerin getirilmesi,
- Özel emeklilik fonlarına katılım oranlarının artırılması,
- Emeklilik öncesinde özel emeklilik fonlarına erişimin sınırlandırılarak sistemden para çıkışının azaltılması,
- Devlet destekli teşviklerle emeklilik sistemine güven ve katılımın sağlanması,
- Yaşlı bireylere yönelik sosyal desteklerin artırılması ve sistemdeki açıklıkların giderilmesi.

2024 yılı Türkiye emeklilik sektörü, güçlü büyüme potansiyeli taşımasına rağmen ekonomik dalgalanmalar, enflasyon ve katılım sorunları gibi risklerle karşı karşıya kalacaktır. Devlet katkısı, dijitalleşme ve sürdürülebilir yatırımlar gibi faktörler, BES'in cazibesini artırsa da katılımcı güvenliğini korumak ve sistemin uzun vadeli sürdürülebilirliğini sağlamak için yapısal reformlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye'nin demografik yapısı ve ekonomik koşulları göz önünde bulundurulduğunda:

- BES'in genişletilmesi,
 - BES fon performanslarının iyileştirilmesi
 - Daha kapsayıcı politikaların uygulanması
- kritik önem taşımaktadır.

2025 Yılı Risk Değerlendirmesi

Risk yönetimi global ve ulusal ölçekte izlenmesi ve raporlanması gereken kritik bir yönetim alanıdır. Global ve ulusal ölçekte izlemenin yanı sıra sektörel ve işletme risklerinin proaktif olarak yönetilmesi işletmelerin stratejik hedeflerine ulaşması açısından da çok ciddi katkısı olmaktadır.

İşletme seviyesinde riskler süreç yönetiminde kontrollerle, yönetim aksiyonları ile veya risk yönetimi araçları ile yönetilmektedir. Risk yönetimi araçları içinde de en temel araç sigortadır. Sigorta sektörü ürün gamının genişlemesine paralel olarak geçmişte ulusal ölçekte yapılmayan ve zorunlu olarak işletmelerin yurt dışı sigorta firmaları üzerinden yaptırıldıkları işlemlerin de artık Türkiye'de yapıldığını görmekteyiz.

Riskleri;

- Global kökenli riskler
- Ulusal riskler
- Sektör riskleri

şeklinde 3 grupta inceleyebiliriz.

Global Riskler

Dünya Ekonomi Forumu tarafından global risk araştırmaları kapsamında yıllık Global Risk Raporu yayınlanmaktadır. Global riskler arasında son yıllarda yanlış bilgi ve dezenformasyon, aşırı hava olayları, toplumsal kutuplaşma, siber güvenlik, devletler arası silahlı çatışmalar, ekonomik fırsat eşitsizliği, enflasyon, zorunlu göç, ekonomik durgunluk, çevre kirlilikleri ve yaşam maliyetlerindeki artışlar üst sıralarda yer almaktadır.

Global riskler ile Türkiye bağlamında ulusal riskler kısmen paralellik göstermektedir. Global risklerden ayrıştığımız en önemli nokta ise, bu risklerin etkilerinin ulusal ölçekte çoğunlukla daha ağır hissedilmesidir.

Tablo 19: Global Riskler: 2 ve 10 Yıllık Projeksiyon

	2 Yıl İçindeki En Önemli Riskler (Kısa Vadeli)	10 Yıl İçindeki En Önemli Riskler (Uzun Vadeli)
1	Yanlış Bilgilendirme ve Dezenformasyon	Aşırı Hava Olayları
2	Aşırı Hava Olayları	Biyçeşitlilik Kaybı ve Ekosistem Çöküşü
3	Devlet Temelli Silahlı Çatışmalar	Dünya Doğa Sistemlerinde Kritik Değişiklikler
4	Toplumsal Kutuplaşma	Doğal Kaynak Kıtlığı
5	Siber Casusluk ve Savaş	Yanlış Bilgilendirme ve Dezenformasyon
6	Kirlilik	Yapay Zekâ Teknolojilerinin Olumsuz Sonuçları
7	Eşitsizlik	Eşitsizlik
8	Zorunlu Göç veya Yer Değiştirme	Toplumsal Kutuplaşma
9	Jeoekonomik Çatışma	Siber Casusluk ve Savaş
10	İnsan Haklarının ve Sivil Özgürlüklerin Aşınması	Kirlilik

Kaynak: World Economic Forum, Global Risk Report 2025.

Global riskleri konjonktürel olarak değerlendirerek kısa ve uzun vadeli projeksiyonlarla desteklemek gerekmektedir. Bu çerçevede 2025 yılı Global Risk Raporu'nda yer alan kısa ve uzun vadeli riskler yukarıdaki tabloda gösterilmektedir.

Kısa vadeli riskler ağırlıklı olarak güncel problemler kaynaklı ve genellikle de bir batılı perspektifiyle ve ortalama batılı gelir seviyesinde sıralanmaktadır. Bu nedenle, ulusal ölçekte problem olarak sınıflandırdığımız riskler, Global Risk Raporu'nda ya hiç yer almamakta ya da düşük etki/şiddet sıralamasında bulunmaktadır.

Uzun vadeli riskler ise küresel ölçekte her bir ülke için tartışmasız birer risk olarak kabul edilmekte ve genel bir uzlaşa çerçevesinde değerlendirilmektedir. Uzun vadeli risklerin ağırlıklı olarak çevresel riskler olduğu ve teknoloji kökenli risklerin siber güvenlik ve yapay zekâ başlıkları ile öne çıktığını görmekteyiz. Kısa vadeli risklerin de daha çok jeopolitik riskler, çevresel riskler ve toplumsal riskler şeklinde sıralandığını görmekteyiz.

Ana koşullar ve değerlendirmeler;

- Uzun vadeli demografik yapı değişimi ve ekonomi bağlamında global riskleri değerlendirdiğimizde yaşanan nüfus ve doğum oranlarında azalış, iş gücüne katılımın azalması ve birey özelinde üretkenlikte azalma global ekonomik büyümenin önündeki başlıca engellerdir.
- Teknolojideki ilerlemeye paralel otomasyon alanında ilerleme, yapay zekânın da devreye girmesi ile birlikte geleneksel çalışma alanlarının ortadan kalkması ve iş gücüne azalan ihtiyaç hem beyaz hem de mavi yaka için sürdürülemez bir dönemin kapılarını açmıştır. Bu anlamda artan gelir eşitsizliği ve teknolojik hızlanma, mevcut ekonomik ve sosyal dengesizlikleri derinleştirirken henüz yeni paradigmaya yönelik bir alternatif sistem kurgusu da yoktur.
- Türkiye için uzak coğrafyalardaki hareketliliğe ek olarak Ortadoğu bölgesindeki hareketlilikler birlikte değerlendirildiğinde konunun insani ve vicdani boyutuna ek olarak Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı seçilen Trump'ın göreve başlamasıyla birlikte jeopolitik risklerin başka noktalara evrileceği tahmin edilmektedir. Yeni dönemde yakın coğrafyamızdaki mevcut savaşların sona ermesi ve muhtemelen uzak coğrafyalarda yeni savaşların başlaması beklenmektedir. Jeopolitik riskler başta enerji ve gıda olmak üzere pek çok faktör üstünde doğrudan veya dolaylı etkiye neden olmaktadır.

- 2025 yılı ile birlikte hem global ölçekte hem de Türkiye'de faiz indirimlerinin devam etmesine ve enflasyondaki düşüş eğilimlerinin sürmesine yönelik beklentiler olumlu olarak değerlendirilirken diğer yandan global ticareti etkileyecek gümrük tarifelerine yönelik düzenleme beklentileri, savaşlar kaynaklı enerji arzında sürdürülebilirlik problemleri ve tedarik zinciri kesintileri gibi temel faktörler ekonomik istikrar üzerinde ciddi tehditler oluşturmaktadır.

- İklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı, aşırı hava olayları ve çevresel zararlar, uzun vadeli ciddi sonuçlar doğurabilecek yüksek riskli alanlar olmasına rağmen uluslararası toplumdan bu alanların yeniden düzenlenmesine yönelik talebin olmaması gelecek için kaygılandırıcıdır.

- Pandemiler, zorunlu göç, toplumsal kutuplaşma ve temel hakların aşınması gibi toplumsal tehditler risk sıralamalarında üst sıralara çıkmaktadır. Jeopolitik risklerin yükseldiği ve savaşların devam ettiği günümüzde toplumsal risklerin tekrar alt sıralara inmesini beklemediğimiz gibi zorunlu göç hareketliliğinin devamı da toplumsal risklerin maliyetlerini artırmaya devam edecektir.

İklim değişikliğine yönelik düzenleme taleplerinin zayıflığı ile teknolojideki ilerlemeye paralel gelir dağılımında eşitliğin bozulması aynı pencereden değerlendirilmeli ve toplumsal maliyetlerin karşılanması noktasında bütün tarafların isteksiz olduğu şeklinde bir sonuca ulaşmaktayız.

Jeopolitik Riskler

2025 yılında Trump'ın göreve başlamasıyla birlikte Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşın sonlanabileceğini öngörebiliriz Suriye'de 2024 yılının son günlerinde yaşanan rejim değişikliği ile birlikte son 10 yıla kıyasla dinamiklerin olumluya evrileceğini tahmin ediyoruz.

Diğer yandan Tayvan'ın çip sektöründeki tedarik zincirindeki önemi dolayısıyla Amerika'nın Çin ve Tayvan arasındaki gerilime müdahil olacağını düşünüyoruz.

Özellikle uluslararası ticaret yapan şirketler için bu tür risklerin yönetimi hayati önem taşımaktadır. Eğer tedarikçileriniz veya müşterileriniz söz konusu ülkeler bağlantılıysa, yaşanacak değişimlerin direkt olarak faaliyetlerinizi etkileme potansiyeli yüksektir. Ayrıca Çin'in gümrük tarifeleri ile baskılanması Türkiye ve Türk işletmelerinin hedef pazarlarında Çin kaynaklı damping uygulamaları 2025 yılının ana gündemi olacaktır.

Ulusal Riskler

Ulusal risklere yönelik Türkiye Risk Raporu isimli çalışma 2021 yılından beri GRC Management tarafından yayınlanmaktadır. Prof. Dr. Davut Pehlivanlı tarafından hazırlanan Türkiye Risk Raporu ulusal risk envanterine dayalı bir çalışmadır. Raporda riskler; jeopolitik, toplumsal, ekonomik, çevresel ve teknolojik olmak üzere beş ana başlık altında sınıflandırılmaktadır.

2021 ve 2023 yıllarındaki Türkiye risk raporları risk sıralaması kısmen global risk raporlarına paralel sonuçlar göstermekteyken 2024 ve 2025 yılları itibarıyla yükselen bölgesel risklerle beraber global risk sıralamalarından ayrılmış durumdadır.

Riskler, sigorta sektörüne etkileri açısından incelendiğinde, çoğunun tehdit boyutuyla, bir kısmının ise fırsat boyutuyla öne çıktığı görülmektedir. Bu kapsamda risklere paralel ürünler ve hasar tazminatı arasındaki ilişkinin çok boyutlu değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu değerlendirmeler, 'Sektör Riskleri' alt başlığında ve raporun 'Öncü Göstergeler' bölümünde yer almaktadır. 2025 yılı Türkiye Risk Raporunda öne çıkan riskler aşağıda sıralanmaktadır (Türkiye Risk Raporu 2025);

- Jeopolitik istikrarsızlık
- Medya yankı odaları ve "sahte haberler"
- Ülkeler arasındaki ekonomik çatışmalar
- Beyin göçü
- Yaşam maliyetlerinde yüksek seviyede artış
- Büyük ölçekli zorunlu göçün devamı

Jeopolitik istikrarsızlık riski Türkiye Risk Raporunda 2025 yılı riskleri arasında 1. sırada yer almıştır. Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş, ardından İsrail'in Filistin'i işgaliyle başlayan ve her an yayılma ihtimali taşıyan geniş kapsamlı çatışmalar ve son olarak da Amerikan Başkanlık seçimleri sonrasında Trump ile birlikte yükselen Çin gerilimi jeopolitik istikrarsızlık riskini 1. sıraya taşımıştır.

Geçmiş yıllardan farklı olarak medya yankı odaları ve "sahte haberler" riski Türkiye Risk Raporunda üst sıralarda yer almıştır. Trump'ın başkan seçilmesi ile birlikte, ülkeler arasındaki ekonomik çatışmalar riskinin artması özellikle Çin ile Batı ve Amerika arasındaki ayrışmanın ticaret savaşlarını ve yaptırımları tetikleyeceği beklenmektedir. Bu gelişmeler, kısmen Türk şirketleri için fırsatlar yaratabilir; ancak bu fırsatları yalnızca hazırlıklı olanların değerlendirmesi beklenmektedir. Ülkeler arasındaki ekonomik çatışmalar riski, Türkiye Risk Raporunda üst sıralarda yer almıştır.

Beyin göçü ve yaşam maliyetlerinde yüksek seviyede artış riski, 2025 yılı riskleri arasında üst sıralarda yer almıştır. Zorunlu göç devam etmektedir, özellikle Ortadoğu'da yaşanan savaşla birlikte göç olgusunun artık rutin hâle dönüştüğünü, İsrail ve İran arasındaki savaş ihtimalinin dahi göçü tetikleyeceği öngörülebilir. Bu konuda toplumun algısı da yüksektir ve büyük ölçekli zorunlu göçün devamı riski Türkiye Risk Raporunda üst sıralarda yer almıştır.

Sigorta Sektör Riskleri

Sigorta sektörü risklerini, yalnızca sigorta şirketlerinin karşılaştığı riskler olarak değerlendirmemek gerekir. Sigorta sektörü genel olarak risk yönetimi stratejilerinin merkezinde yer almaktadır. Ekonomik krizden çıkış başta olmak üzere deprem gibi doğal afetler sonrasında toparlanma süreçlerinde, teknolojideki ilerleme ile en temel problem alanımız olan veri güvenliği konularında sigorta sektörünün katkısı yalnızca hasar tazminatı ile sınırlı tutulmamalıdır, risk yönetiminde olgunlaşmaya katkı ve genel ekonomiye katkı bağlamında değerlendirilmelidir.

Sigorta sektörü özelinde riskler değerlendirildiğinde öne çıkan riskler aşağıda listelenmektedir;

1. Ekonomi Kökenli Riskler Risk 1

- Küresel resesyon ve düşük ekonomik büyüme
- Yüksek enflasyon
- Ekonomik gelişmeler kökenli sigorta talebinin olumsuz etkilenmesi Risk 12
- Risk algısının düşüklüğü ve risk yönetimi olgusunun bilinmemesi Risk 13

2. Demografik Riskler Risk 2

- Yaşlanan nüfus
- Göç ve iş gücü riskleri Risk 14
- Sigorta okuryazarlığı yetersizliği
- Sosyo kültürel faktörlerden dolayı sigorta algısında olumsuzluklar Risk 15

3. Finansal Piyasa Riskleri Risk 7

- Küresel borç seviyesinin artması Risk 16
- Piyasa dalgalanmaları
- Düşük faiz ortamına geçişte yaşanabilecek riskler Risk 17

4. Teknoloji Kökenli Riskler Risk 8

- Siber güvenlik tehditleri
- Teknoloji uyum riski

5. Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) Riskleri Risk 9

- İklim değişikliği
- Sosyal riskler
- Doğal afetler sonucu tazminat yüklerinin artması ve kârlılığın azalması Risk 18

6. Düzenleyici ve Politik Riskler Risk 10

- Regülasyon değişiklikleri
- Vergi uygulamaları ve sigorta hacimlerine olumsuz yansıması Risk 19

7. Temel Riskler

- Özellikle büyük riskler için reasürans maliyetlerinin artışı, sigorta şirketlerinin operasyonel maliyetlerini artırmaktadır Risk 20
- Birey veya şirket ihtiyaçları ile sigorta ürünlerinin eşleştirilmesinde bilgi eksikliği Risk 21
- Alternatif satış kanalları arasında fiyatlamaya problemleri Risk 22
- Risk analizinde geleneksel modellerin yanlış fiyatlamaya neden olması satış fırsatlarının kaçırılması Risk 23

Jeopolitik Riskler ve Sigorta Sektörüne Etkileri

Jeopolitik riskler; ülkeler arasındaki ilişkiler, bölgesel çatışmalar ve uluslararası yönetim mekanizmalarındaki sorunlardan kaynaklanır. Bu riskler hem ekonomi hem de sosyal alanlarda geniş kapsamlı etkilere neden olabilir. Jeopolitik riskler poliçe talebinden hasar ödemelerine, yeniden sigorta düzenlemelerinden yatırım stratejilerine kadar birçok boyutta sektörü etkileyebilir.

Bu etkiler aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Küresel ticaretin aksamaması, enerji piyasalarındaki dalgalanmalar ve enflasyon artışları, sigorta sektöründeki finansal riskleri artırır.
- Döviz kurlarındaki volatilité ve sermaye akışlarındaki kesintiler, sigorta şirketlerinin rezervlerini ve finansal dayanıklılığını zorlayabilir.
- Savaşlar, terörizm ve doğal kaynaklara erişim üzerindeki gerilimler, sigortalı fiziksel varlıkların zarar görmesine yol açabilir.
- Hasar ödemelerindeki artış, sektördeki tazminat oranlarını yükseltebilir.
- Jeopolitik gerilimler, siber saldırılar ve veri ihlallerinin artmasına neden olabilir. Sigorta şirketleri, bu tür saldırılara karşı müşterilerine koruma sağlamak için yeni ürünler geliştirebilir.
- Jeopolitik riskler, geleneksel risk modelleme tekniklerini zorlaştırır. Sigorta şirketleri, gelecekteki riskleri öngörebilmek için daha karmaşık ve dinamik modelleme yöntemleri geliştirmek zorundadır.
- Jeopolitik risklerin artışı, sigorta şirketlerinin reasürans mekanizmalarına olan bağımlılığını artırır.
- Küresel reasürans piyasasında kapasite sınırlamaları, prim oranlarının yükselmesine neden olabilir.

Bireysel Emeklilik Sistemi Sektör Riskleri

Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) hem sistemin sürdürülebilirliği hem de katılımcıların finansal güvenliği açısından çeşitli risklerle karşı karşıyadır. Bu riskler ekonomik, demografik, teknolojik ve yapısal faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu risklerin etkin ve proaktif bir şekilde yönetilmesi katılımcı güvenliğini artıracak, fon performansını iyileştirecek ve sistemin sürdürülebilirliğini destekleyecek reformların hayata geçirilmesi kritik öneme sahiptir.

BES sektörü özelinde olası riskler değerlendirildiğinde öne çıkan başlıklar aşağıda listelenmektedir;

1. Ekonomi ve Finansal Zorluklar Risk 1

- Döviz kuru dalgalanmaları
- Faiz oranlarının etkisi
- Volatil piyasalar
- Küresel resesyon ve düşük ekonomik büyümeye paralel BES'e katılımın ve katkı oranlarının düşmesi
- Fon getirilerinin azalması
- Yüksek enflasyona paralel reel getirinin düşmesi
- Yüksek enflasyona paralel katılımın azalması
- Bireysel satın alma gücünün azalmasına paralel sisteme ayrılacak fonların azalması
- Ani fon çıkışı

2. Demografik Faktörler ve Katılım Risk 2

- Yaşlanan nüfus
- Yaşam sürelerinin uzaması
- Düşük doğum oranları
- Finansal okuryazarlık eksikliği
- Katılım oranı düşüklüğü
- Kısa vadeli fon kullanımı alışkanlığı
- Göç ve iş gücü riskleri

3. Devlet Katkısı ve Teşviklerdeki Olası Değişiklikler Risk 0

- Devlet teşviklerinde değişiklikler
- Ek teşvikler
- Düşük gelirli kesimlerin erişimi

4. Teknoloji ve Dijitalleşme Risk 8

- Dijital BES platformları
- Yapay zekâ destekli fon yönetimi
- Siber güvenlik riskleri
- Teknoloji uyum riski

5. Yatırım Stratejileri ve ESG Fonları Risk 9

- Sürdürülebilir yatırımlarla çeşitlendirilmeyen ürün eksiklikleri
- Alternatif yatırımlarla çeşitlendirilmeyen portföy dağılımları
- Fon performansı ve yönetim kalitesi
- Sistemin gelir üretme kapasitesine güvensizlik

6. Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) Riskleri Risk 9

- İklim değişikliği
- Sosyal riskler
- İklim değişikliğinin portföy etkisi
- İklim değişikliğinin yatırım tercihi
- Toplumsal risklerde yükselişe paralel emeklilik sistemlerine katılımın azalması
- Sürdürülebilir yatırımların eksikliği
- Küresel ekonomik şoklar

7. Düzenleyici Gelişmeler - Regülasyonlar Risk 10

- Daha sıkı denetim
- Emeklilik yaşı düzenlemeleri
- Regülasyonlar- piyasanın sağlıklı işleyişi için düzenlemeler
- BES'ten çıkış kolaylığı

8. Temel Riskler

- Katılım Düşüşü: Düşük gelir grubunda katılımın yetersiz kalması.
- Sistemden Erken Çıkışlar: BES'in uzun vadeli bir sistem olmasına rağmen kısa vadeli kullanımı.
- Bütçe Yüklü: Devlet katkısının sürdürülebilirliği.

Özel emeklilik ve BES sistemlerinin 2025 yılında en büyük riski sürdürülebilirlik sorunu olacaktır. Ekonomik dalgalanmalar, demografik baskılar ve piyasa oynaklığı bu sistemlerin uzun vadeli başarısını tehdit etmektedir. Teknoloji ve çevresel faktörler de hızla değişen dünyada emeklilik sistemlerinin adaptasyonunu zorunlu kılmaktadır. Bu risklerin proaktif yönetilmesi, sistemlerin güvenilirliğini artırmak için kritik öneme sahiptir.

Sigorta ve BES Sektör Büyüme Değerlendirmesi

1. Sigorta ve BES Sektörü Büyüme Hızı ile GSYİH Büyüme Oranı Karşılaştırması

Sigorta sektörü büyüme hızı, yıllar itibarıyla genelde Türkiye'nin GSYİH büyüme oranından daha yüksek büyüme performansı göstermiştir. Bu durum, sigorta sektörünün ekonomik büyümeden bağımsız olarak istikrarlı bir şekilde büyüdüğünü göstermektedir.

Özellikle 2021 yılında, GSYİH büyümesinin (%11,4), sigorta sektörünün büyüme hızıyla (%25) daha yakın seyrettiği bir zirve yılı olmuştur. Pandemi sonrası toparlanma sürecinin etkisiyle bu büyüme gözlemlenmiştir.

GSYİH büyümesindeki yavaşlama açısından kötü performans olarak kabul edilebilecek 2019 ve 2020 yıllarında ise (hatta 2019'da %0,9 gibi düşük bir seviye), sigorta sektörünün büyüme hızını nispeten daha dayanıklılık göstermiştir.

Tablo 20: GSYİH ve Sektörel Büyüme

Yıl	GSYİH Büyüme Oranı (%)	Sigorta Sektörü Büyüme Hızı (%)	Sigorta Sektörü Tazminat Ödemeleri (Milyar TL)	BES Fon Büyüklüğü (Milyar TL)	BES Büyüme Hızı (%)
2014	5,20	10,50	12,00	25,70	26,60
2015	6,10	12,00	14,30	31,40	22,18
2016	3,20	14,50	16,80	37,80	20,38
2017	7,50	17,00	19,40	45,30	19,84
2018	2,80	18,50	22,10	53,90	18,98
2019	0,90	20,00	25,00	63,50	17,81
2020	1,80	22,50	28,20	74,20	16,85
2021	11,40	25,00	31,60	86,10	16,04
2022	5,60	27,50	35,30	473,00	449,36
2023	4,00	30,00	39,20	703,00	48,63
2024	3,50	32,00	44,00	1225,94	42,25

Kaynak: TÜİK, Türkiye Sigorta Birliği (TSB), EGM.

Sigorta sektörünün GSYİH büyüme oranından daha yüksek bir büyüme performansı göstermesi, sektörün ekonomik dalgalanmalara karşı dayanıklı olduğunu ve ekonomik büyüme dışındaki faktörlerin (örneğin; artan risk bilinci, regülasyonlar, nüfus artışı) sektör büyümesine katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Sigorta sektörüne paralel fakat olumlu yönde ayrışma ile BES büyüme hızı da GSYİH büyüme oranlarının çok üstünde gerçekleşmiştir. BES'e yönelik devlet teşvikleri ve katkıları ile birlikte zorunlu uygulamaları da dikkate aldığımızda BES'in büyüme performansı daha net anlaşılmaktadır

Büyüme Açısından Sigorta Penetrasyon Oranı

Sigorta penetrasyon oranı, bir ülkenin toplam sigorta primlerinin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'ya (GSYİH) oranını ifade eder ve sigorta sektörünün ekonomideki yerini gösterir. Türkiye'de sigorta penetrasyon oranı, 2014-2024 yılları arasında %2 civarındayken Türkiye Sigorta Birliği 2024 hedefi olan %3,36'ya doğru bir artış göstermektedir. Ancak, bu oran hâlâ dünya ortalamasının (%7,2 - %7,4) oldukça altındadır. Bu durum, Türkiye'de sigorta sektörünün büyüme potansiyelinin yüksek olduğunu ve sigorta bilincinin artırılması gerektiğini göstermektedir.

2. Sigorta Sektörü Tazminat Ödemeleri

Sigorta sektörü tarafından yapılan tazminat ödemeleri her yıl düzenli olarak artış göstermektedir. 2013 yılında 10,5 milyar TL olan tazminat ödemeleri, 2023 yılında 39,2 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Tazminat ödemelerindeki artış, sigorta sektörünün genişlediğini ve daha fazla bireysel ve kurumsal polise ile daha geniş bir müşteri kitlesine ulaştığını göstermektedir. Ancak tazminat ödemelerindeki artış değerlendirilirken ekonomik büyümeye paralel olarak enflasyon etkisi ve depremlerle de ilişkilendirilmelidir.

Tablo 21: GSYİH Büyüme Oranı, Tazminat Ödemeleri ve Enflasyon

Yıl	GSYİH Büyüme Oranı (%)	Tazminat Ödemeleri (Milyar TL)	Tazminat Ödemeleri Değişim %	Enflasyon Oranı (%)	BES Büyüme Hızı (%)
2014	5,2	12		8,2	26,60
2015	6,1	14,3	19,17	8,8	22,18
2016	3,2	16,8	17,48	8,5	20,38
2017	7,5	19,4	15,48	11,9	19,84
2018	2,8	22,1	13,92	20,3	18,98
2019	0,9	25	13,12	15,2	17,81
2020	1,8	28,2	12,80	12,3	16,85
2021	11,4	31,6	12,06	14,6	16,04
2022	5,6	35,3	11,71	19,6	449,36
2023	4	39,2	11,05	64,3	48,63
2024	3,5			44,38	42,25

Kaynak: TÜİK, TSB.

Tazminat ödemelerindeki artış, özellikle Türkiye'de meydana gelen depremler gibi doğal afetlerin etkisiyle de ilişkilendirilebilir. Bu durum, afet risklerine yönelik sigorta talebinin arttığını ve sektörün daha geniş bir koruma ağı sunduğunu göstermektedir. Deprem sonrası ilgili sigorta türlerindeki talep artışı ayrıca değerlendirilmelidir.

GSYİH büyümesi ile tazminat ödemeleri arasındaki ilişki analiz edildiğinde ekonomik büyümenin sigorta talebine olan etkisinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Tazminat ödemelerindeki artışın GSYİH büyümesinin üzerinde olduğu görülmektedir.

Artan tazminat ödemeleri, sigorta sektörünün büyüdüğünü ve daha geniş bir müşteri kitlesine ulaştığını gösterse de Türkiye'nin sigorta penetrasyon oranının hâlâ gelişmiş ülkelerin altında olduğu vurgulanmalıdır. Diğer yandan düşük seviyedeki sigorta penetrasyon oranı, sektörün hâlâ önemli bir büyüme potansiyeline sahip olduğunu işaret eder.

3. BES Fon Büyüklüğü ve Büyüme Hızı

2022 ve 2023 yıllarında BES (Bireysel Emeklilik Sistemi) fon büyüklüğünün hızla artması dikkat çekicidir. Bu artış, sistemde yapılan devlet teşviklerinin ve ekonomik belirsizliklerin yatırımcıların BES'e yönelmesine neden olduğunu işaret etmektedir. 2022 yılındaki %449,36 gibi olağanüstü büyüme oranı devlet teşviklerinin sonucudur.

BES büyüme hızı, genel olarak GSYİH büyüme oranının oldukça üzerinde seyretmiştir. Bu durum, bireysel emeklilik sisteminin ekonomik büyümeden bağımsız bir şekilde büyüdüğünü ve devlet teşvikleri ile artan tasarruf bilincinin bu sektörü desteklediğini göstermektedir. Bununla birlikte, 2020 ve 2021 yıllarında hem GSYİH hem de BES büyüme hızında paralellik gözlemlenmiştir. Özellikle 2021 yılında ekonominin toparlanmasıyla BES büyüme hızı (%16,04) daha istikrarlı bir seviyede gerçekleşmiştir.

Tablo 22: GSYİH, BES Büyüme ve Enflasyon

Yıl	GSYİH Büyüme Oranı (%)	BES Toplam Fon Büyüklüğü (milyar TL)	BES Fon Büyüme (%)	Enflasyon Oranı (%)	BES Büyüme Hızı (%)
2014	5,2	25,70	26,60	8,2	26,60
2015	6,1	31,40	22,18	8,8	22,18
2016	3,2	37,80	20,38	8,5	20,38
2017	7,5	45,30	19,84	11,9	19,84
2018	2,8	53,90	18,98	20,3	18,98
2019	0,9	63,50	17,81	15,2	17,81
2020	1,8	74,20	16,85	12,3	16,85
2021	11,4	86,10	16,04	14,6	16,04
2022	5,6	473,00	449,36	19,6	449,36
2023	4	703,00	48,63	64,3	48,63
2024	3,5	1000,00	42,25	44,38	42,25

Kaynak: TÜİK, TSB, EGM.

2023 ve 2024 yılı hariç, BES fon büyüklüğündeki artış enflasyon oranının üzerinde gerçekleşmiş, ancak reel büyüme oldukça sınırlı kalmıştır.

BES fon büyüklüğündeki büyümeye rağmen, büyüme hızındaki düşüş, sistemdeki katılımcı sayısının belirli bir doygunluk seviyesine ulaştığını gösterebilir. Bu durum, gelecekte fon büyüklüğünün daha çok katkı paylarının artışına ve fon getirilerine bağlı olacağını işaret eder.

Strateji Odağında Öncü Göstergeler

Sigorta ve BES sektöründe öncü göstergeler, ilgili ürünlere olan talebi etkileyebilecek ekonomik, finansal veya toplumsal olaylar ve ilgili verilerden oluşmaktadır. Öncü göstergeler, sektör oyuncularının riskleri daha iyi yönetmesine ve stratejik kararlar almasına yardımcı olur.

Makroekonomik faktörler, enflasyon, döviz kuru ve ekonomik büyüme gibi unsurlar sigorta sektörü genelinde poliçe fiyatlarını ve talebi doğrudan etkiler. Sigorta şirketlerinin stratejilerini şekillendirirken, bireylerin gelecekteki finansal güvenliklerini sağlama amacıyla sigorta ve emeklilik ürünlerine yönelimlerini etkileyebilir.

Regülasyonlar, zorunlu sigorta ve BES uygulamaları, sektörün büyümesini destekler. Ancak yüksek primlere yönelik düzenlemeler, sigorta şirketlerinin kâr marjlarını daraltabilir. BES ve hayat sigortaları gibi ürünler, yüksek primler nedeniyle bazı bireyler tarafından tercih edilmeyebilir, bu nedenle regülasyonlar sigorta sektörünün sürdürülebilirliği açısından önemli rol oynar.

Sigorta ve BES bilincinin ve finansal okuryazarlığın artması, poliçeleşme oranlarında uzun vadeli artış sağlar. Sigorta bilincinin artması, hayat sigortaları ve BES talebini doğrudan etkiler. Finansal okuryazarlığın artırılması, bireylerin gelecekteki finansal güvenliklerini sağlamak amacıyla sigorta ürünlerine daha fazla ilgi göstermelerini sağlar.

Sigorta ve BES sektörü öncü göstergeleri sigorta poliçe hacimlerine paralel aşağıdaki gibi değerlendirilmektedir.

1. Sağlık Sigortaları
2. Kasko ve Trafik Sigortaları (Oto Sigortaları)
3. Yangın ve Doğal Afet Sigortaları
4. Hayat Sigortaları
5. Nakliyat ve Lojistik Sigortaları
6. Mühendislik Sigortaları
7. Tarım Sigortaları

1. Sağlık Sigortaları

Sağlık sigortaları, son yıllarda özellikle tamamlayıcı sağlık sigortalarının (TSS) yaygınlaşmasıyla birlikte büyümeye devam etmektedir. Artan sağlık harcamaları ve özel sağlık hizmetlerine erişim talebi bu branşın önemini daha da artırmaktadır.

Sağlık sigortalarına olan talebi veya tazminatları etkileyebilecek faktörler aşağıda sıralanmaktadır;

- Kronik hastalıkların yaygınlaşması, hasar tazminatı/prim oranlarını negatif yönde etkileyecektir. Ancak bu durum yeni ürün geliştirme fırsatlarını da tetikleyecektir (örneğin; kronik hastalıklara özel poliçeler).
- Pandemi veya salgın hastalıkların yaygınlaşması.
- Özel hastane maliyetlerindeki yükseliş. Hastane, doktor, ilaç vb. maliyetlerde yaşanan artışlar sigorta primlerine yansıtıldığında, müşterilerin poliçelerini yenilememesine neden olabilmektedir.
- Yaşlanan nüfus, sağlık sigortası taleplerini artırabilir.
- Ortalama yaşam süresinin uzaması.
- Yapay zekâ destekli tanı sistemleri, robotik cerrahi gibi teknolojiler her ne kadar ilk bakışta maliyetleri artırsa da daha verimli süreçler sağlayarak uzun vadede sigorta sektöründe tasarruf yaratabilecektir.
- Sigorta şirketlerinin online sağlık hizmetlerini poliçelere eklemesi, müşteri memnuniyetini artırırken maliyetleri düşürebilir.

Prim artışları, sigortalı sayısında azalmaya yol açabilir. Ancak, sağlık sigortalarının zorunluluk hâline geldiği ya da devlet destekli olması durumunda bu risk minimize edilebilecektir.

Pandemi

Son 30 yılı değerlendirdiğimizde 5-6 yıllık sıklıklarla pandemik salgınlara karşılaştığımızı görmekteyiz. Pandemi riski insan sağlığına yönelik tehdit olmasına ek olarak sağlık ve sigorta sektörü için hem tehdit hem de fırsat olarak düşünülmektedir. Özellikle sigorta sektörü için fırsat boyutunun daha fazla ağır bastığını söyleyebiliriz. COVID-19 pandemisi, sağlık sigortası, hayat sigortası, iş kesintisi sigortası ve seyahat sigortası gibi alanlarda büyük zararlara yol açarken, sektörün pandemilere karşı hazırlık düzeyini yeniden değerlendirmesini sağlamıştır. Sigorta şirketleri, pandemi kaynaklı tazminat taleplerini karşılamak için mali dayanıklılıklarını artırırken, yeni ürünler ve kapsama alanlarının geliştirilmesi ile karşı karşıya kalmıştır. Pandemielerin ekonomik etkilerini dengelemek için daha geniş kapsamlı risk havuzları oluşturulması ve kamu-özel sektör iş birliklerinin artırılması çok önemlidir.

Tablo 23: Tarihsel Olarak Pandemiler

Pandemi	Yıllar	Tahmini Ölümler	Etkilenen Ülkeler
İspanyol Gribi	1918-1920	50 milyon	Tüm Dünya
Asya Gribi	1957-1958	1.1 milyon	Tüm Düny (özellikle Asya, Kuzey Amerika)
Hong Kong Gribi	1968-1969	1 milyon	Tüm Dünya (özellikle Asya, Afrika, Amerika)
Ebola Virüsü Salgını	1976-Günümüz (Özellikle 2014-2016)	11 milyon	Tüm Dünya (özellikle Batı Afrika)
HIV/AIDS Pandemisi	1981-Günümüz	40 milyon	Tüm Düny (en ağır etkiler Sahra Altı Afrika'da)
H5N1 (Kuş Gribi) ve H7N9	1997'den günümüze	1000 kişi	Asya, Avrupa, Orta Doğu
SARS (Şiddetli Akut Solunum Yolu Sendromu)	2002-2003	800 kişi	Tüm Dünya (özellikle Asya ve Kanada)
Domuz Gribi (H1N1)	2009-2010	500.000 kişi	Tüm Dünya
MERS (Orta Doğu Solunum Yolu Sendromu)	2012-Günümüz	1000 kişi	Tüm Dünya (özellikle Orta Doğu, Güney Kore)
COVID-19	2019-Günümüz	6.9 milyon	Tüm Dünya

2. Kasko ve Trafik Sigortaları (Oto Sigortaları)

Kasko ve zorunlu trafik sigortaları, sigorta sektöründe büyük bir paya sahiptir. Trafik sigortası zorunlu olduğu için ciddi bir ciro katkısı sağlar, ancak fiyat düzenlemeleri kârlılığı etkileyebilir.

Kasko ve trafik sigortalarına olan talebi veya tazminatları etkileyebilecek faktörler aşağıda sıralanmaktadır;

- Trafik kazası sayısındaki artış.
- Yeni araç satışlarındaki yükseliş veya düşüş.
- Döviz kuru artışı nedeniyle yedek parça fiyatlarının yükselmesi.
- Yakıt fiyatlarının artışı, araç kullanımını etkileyebilir ve hasar oranlarını değiştirebilir.
- Kredili araç alımlarında kasko poliçesi zorunluluğu ve kredili araç satışa olan talep.
- Elektrikli araçların farklı onarım ve servis gereksinimleri, yeni kasko sigortası ihtiyaçları.
- Trafik cezalarının daha caydırıcı olması ve azalan hasar talepleri.

3. Yangın ve Doğal Afet Sigortaları

Yangın ve doğal afet sigortaları branşı, konut ve iş yeri sigortalarını da kapsar. Türkiye'de özellikle Zorunlu Deprem Sigortası (DASK) bu kategorinin önemli bir bileşenidir. Büyükşehirlerde inşaat sektörüyle bağlantılı olarak sigorta talebi doğrudan etkilenmektedir.

Yangın ve doğal afet sigortaları olan talebi veya tazminatları etkileyebilecek faktörler aşağıda sıralanmaktadır;

- Doğal afetlerin sıklığındaki artış, sigorta sektörünün kârlılığı üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.
- Sismik aktivitelerdeki artış.
- Fay hatları üzerindeki hareketlilik.
- Aşırı hava olaylarının sıklığındaki artış (sel, fırtına).
- Yeni yapıların inşası ve inşaat kalitesi.
- Kentsel dönüşüm projelerinin durumu.
- Yeni konut sayısının artışı.
- Deprem sonrası artan sigorta talebi.
- Yüksek riskli bölgelerdeki yapılaşma artışı.
- İklim değişikliğiyle artan sel, dolu, deprem gibi afetler sigorta taleplerini artırmaktadır.
- Konut fiyatlarının artması, poliçe tutarlarını doğrudan etkiler ve yüksek primler nedeniyle sigortalılık oranı düşebilir.
- Kredili konut alımlarında zorunlu sigortalar poliçeleşme oranını artırır.
- Düşük faiz oranları konut talebini artırırken, poliçe sayısında da artış sağlar.
- Modern binaların daha dayanıklı olması, riskleri azaltabilir ve konut primlerinin düşmesini sağlayabilir.

Doğal Afetler

Doğal afetler, sigorta sektörü üzerinde hem talep hem de hasar tazminat ödemeleri açısından ciddi etkilere neden olur. Afetler, poliçe talebinde artışa neden olurken, aynı zamanda büyük ölçekte hasar tazminat ödemelerine yol açarak sigorta şirketlerinin mali dayanıklılığını test eder.

Hasar tazminat ödemelerinde ise, afetlerin büyüklüğüne bağlı olarak, sigorta şirketleri kısa vadede ciddi mali yüklerle karşılaşabilir. Bununla birlikte, doğal afetlere karşı düşük sigortalılık oranları, birçok ülkede ekonomik kayıpların büyük bölümünün sigortasız kalmasına neden olmaktadır. Bundan dolayı doğal afet sigortaları sadece sektör bileşenlerinin risk eylem alanı değildir. Devlet destekli afet sigortası programları ve kamu-özel sektör iş birlikleri, doğal afetlere karşı daha dayanıklı bir ekonomik altyapı oluşturulmasında kritik bir rol oynar.

Tablo 24: Önemli Doğal Afetler

Afet Türü	Bölgeler	Sigorta Tazminat Ödemeleri	Öne Çıkan Riskler
Kasırgalar	Florida, Teksas, Körfez Kıyısı	2017'de Harvey, Irma ve Maria: 90+ milyar \$	Yüksek rüzgâr ve fırtına zararları
Orman Yangınları	Kaliforniya	2018 Camp Fire: 12 milyar \$	Kontrol edilemeyen orman yangınları
Sel	Tüm ABD (özellikle kıyı bölgeleri)	2017 Harvey Kasırgası sel zararları: 8 milyar \$	Düşük sigortalılık oranları
Depremler	Batı Kıyısı	1994 Northridge Depremi: 15 milyar \$	Deprem sigorta kapsamının düşük olması
Aşırı Hava Olayları	Tüm ABD (özellikle Tornado Alley)	2020 aşırı hava olayları: 74 milyar \$	Tornadolar, dolu fırtınaları

4. Hayat Sigortaları

Türkiye’de hayat sigortaları, bireysel emeklilik sistemine (BES) entegre ürünlerle gelişmektedir. Kredili hayat sigortası ürünleri (örneğin; konut kredisiyle bağlantılı sigortalar) bu branşın büyümesini destekler.

Hayat sigortalarına olan talebi veya tazminatları etkileyebilecek faktörler aşağıda sıralanmaktadır;

- Nüfus artışı ve yaşlanma oranı.
- Evlilik ve doğum oranlarındaki değişimler.
- Hane halkı borçluluk oranı.
- Ekonomik belirsizlik dönemlerinde artan talep.
- Ölüm oranlarındaki artış veya azalış.
- Ekonomik krizler veya piyasa belirsizlikleri sonucunda prim gelirlerinin karşılanmasında zorluklar.
- Vergi düzenlemeleri ile sağlanan avantajlar veya dezavantajlı durumlar.
- İşsizlik oranlarının artmasına paralel talebin etkilenmesi.

İşsizlik oranlarının artması, bireysel emeklilik ürünleri üzerinde çeşitli olumsuz etkilere neden olabilir. İşsizlik, bireylerin gelir düzeyini düşürdüğü için sigorta ve emeklilik planlarına olan talebi ve ödeme kapasitesini etkileyebilir.

Hayat sigortası, genellikle bireylerin gelecekteki ölüm veya sakatlık gibi risklerine karşı finansal güvence sağlar. İşsizlik, bu tür ürünlerin alınmasını doğrudan etkileyebilir. Polişe iptalleri ve düşük prim ödemeleri ve talep azalmasına neden olabilir.

Yaşlanan Türkiye

Türkiye’nin doğurganlık oranının 2014 ve 2024 yılları arasında 2,14’ten 1,51’e düşmesi diğer bir ifadeyle doğurganlık oranında %71’lik azalma sektör açısından çok riskli bir gelecek projeksiyonu yapılmasını zorunlu hâle getirmektedir. Türkiye’nin toplam doğurganlık hızı, 1,51 çocuk ile dünya ortalamasının (2,31 çocuk) altında kalmaktadır.

Doğurganlık oranlarındaki trend Türkiye’nin demografik yapısında önemli değişimlere işaret etmektedir. Doğurganlık hızının azalması, uzun vadede nüfus yapısının yaşlanmasına ve çalışma çağındaki nüfus oranının düşmesine neden olabilir. Bu durum, ekonomik ve sosyal politikaların yeniden değerlendirilmesini gerektirebilir.

Bu kapsamda 2025 yılının Aile Yılı olarak ilan edilmesi ve alınacak önlemlerle doğurganlık oranlarının artırılması hedeflenmektedir.

Tablo 25: Nüfus ve Doğurganlık

Yıl	Nüfus (milyon)	Nüfus Artış (%)	Toplam Doğurganlık Hızı (çocuk)	Nüfus Yenilenme Düzeyi (çocuk)	Dünya Ortalaması (çocuk)	BES Katılımcı Büyüme Hızı (%)	İşsizlik Oranı (%)
2014	77,7	1,33	2,14	2,1	2,41	-	9,9
2015	78,7	1,29	2,11	2,1	2,39	17,65	10,3
2016	79,8	1,4	2,07	2,1	2,37	13,33	10,9
2017	80,8	1,25	2,03	2,1	2,35	7,35	10,9
2018	82	1,49	2	2,1	2,34	5,48	10,9
2019	83,2	1,46	1,98	2,1	2,33	6,49	13,7
2020	84,3	1,32	1,91	2,1	2,32	6,1	13,1
2021	85	0,83	1,83	2,1	2,32	3,45	12
2022	85,3	0,35	1,76	2,1	2,31	3,33	10,8
2023	85,4	0,12	1,61	2,1	2,31	1,08	10,5
2024	87,1	1,99	1,51	2,1	2,31	1,06	10,4

Kaynak: Risk Merkezi, Türkiye Bankalar Birliği (TBB)

5. Alacak Sigortası

Alacak sigortaları; ticari alacakların tahsil edilememesi durumunda güvence sağlar. Reel sektörde ticaretin sürekliliği açısından alacak sigortaları kritik önemdedir.

Alacak sigortalarına olan talebi veya tazminatları etkileyebilecek faktörler aşağıda sıralanmaktadır;

- Karşılıksız çeklerin artışı.
- Protesto edilen senet sayısındaki artış.
- Ticari kredilerde gecikme veya temerrüt oranlarının yükselmesi.
- İflas başvurularındaki artış.
- Belirli sektörlerdeki durgunluk (ör. inşaat, perakende).
- Ekonomik büyüme hızının yavaşlaması.
- Reel sektör güven endeksindeki düşüş.

Alacak Riski

Türkiye için alacak riski işletme ciroları içinde ağırlıklı olarak %3 ortalamaya sahiptir (Türkiye Risk Raporu 2025).

Son 10 yılda, Türkiye’de karşılıksız çek oranı ve protestolu senet sayılarındaki değişimler, ekonomik koşullardaki dalgalanmalara paralel olarak artış ve azalışlar göstermiştir.

2024 yıllarında, sıkı para politikaları ve yüksek kredi faizleri nedeniyle nakit akışında yaşanan zorluklar, karşılıksız çek ve protestolu senetlerde artışa neden olmuştur. Bu durum, finansal istikrar ve ticari ilişkiler açısından risk oluşturmakta olup, ekonomik politikaların bu çerçevede değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Yıl	Karşılıksız Çek Oranı (Tutar) (%)	Protestolu Senet Sayısı (Bin)	Protestolu Senet Tutarındaki Artış (%)
2014	3,3	1004	-
2015	4	999	23
2016	3,9	1016	22
2017	2,2	939	3
2018	3,1	938	48
2019	3	916	13
2020	1,3	571	-47
2021	1	420	6
2022	0,8	291	2
2023	1,5	219	59
2024	2,3	242	150

Kaynak: Risk Merkezi, Türkiye Bankalar Birliği (TBB)

6. Siber Sigortalar

Siber sigortalar, siber saldırı veya veri ihlali nedeniyle oluşan zararları kapsar. E-ticaretin yaygınlaşması ve her türlü hizmetin online kanallara taşınması siber sigortalara olan talebi doğrudan etkilemektedir. Bu konu sadece hasar boyutuyla değerlendirilmemeli siber güvenlik global ölçekte rekabetin önemli bir bileşeni olarak konumlandırılmalıdır.

Siber sigortalara olan talebi veya tazminatları etkileyebilecek faktörler aşağıda sıralanmaktadır;

- Siber saldırı olaylarının sayısındaki artış.
- Fidyeye yazılım vakalarının artışı.
- KVKK (Kişisel Verileri Koruma Kanunu) ve Avrupa Birliği'nin GDPR (General Data Protection Regulation - Genel Veri Koruma Yönetmeliği).
- Şirketlerin dijital altyapıya geçiş oranlarının artışı.
- Risk analizine dayalı yeni ürünlerin geliştirilmesi (örneğin; siber güvenlik teminatlı iş yeri sigortaları).
- Bireysel Emeklilik (BES) Katılımcıların hesapları ve fonları dijital ortamda yönetildiğinden, veri güvenliği tehditleri, kullanıcıların emeklilik fonlarına olan güvenini sarsabilir.

Siber Saldırıları ve Elektrik Arzında Süreklilik

Siber saldırılar çoğunlukla sağlık sektörünü, e-ticaret altyapılarını ve elektrik şebeke altyapılarını hedef almaktadır. Siber saldırılar sonuçları itibarıyla sadece saldırıya maruz kalan işletmeleri veya sigorta şirketlerini değil hem toplumu hem de genel ekonomik faaliyetleri direkt olarak etkilemektedir. Bundan dolayı siber saldırılara karşı önlemler; kamu yapılanması ve kamu kesiminin stratejik olarak siber güvenliği yönetmesi, siber saldırı sigortalarının sübvansede edilmesi ve işletmelerin altyapılarını güçlendirmeleri şeklinde sınıflandırılabilir.

Tablo 26: Önemli Siber Saldırıları

Yıl	Saldırı Türü	Etkilenen Ülke	Etkilenen Kişi Sayısı	Saldırı Zararı
2015	Black Energy Virüsü Saldırısı	Ukrayna	225000	Saatlerce Elektriksiz Kaldılar
2016	Industroyer Yazılımı Saldırısı	Ukrayna	Bilinmiyor (Kiev Şehri)	Bir Saat Elektrik Kesintisi
2017	ABD Enerji Sektörü Saldırısı	ABD	Bilinmiyor	Başarısız Girişim, Zarar Yok
2020	Mumbai Elektrik Şebekesi Saldırısı	Hindistan	Mumbai Halkı (Milyonlarca)	Büyük Elektrik Kesintisi
2022	Ukrayna Elektrik Şebekesi Saldırısı	Ukrayna	Belirtilmedi	Zarar Önlenmiş

2023 itibarıyla küresel siber sigorta piyasasının büyüklüğünün 10 milyar doları aştığı tahmin edilmektedir.

7. Tarım Sigortaları

Tarım Sigortaları tarımsal üretimle ilgili riskleri kapsayan sigorta türüdür. Çiftçilerin ve tarımsal işletmelerin üretim sürecinde karşılaşılabilecekleri doğal afetler, hastalıklar ve diğer risklere karşı koruma sağlar.

Tarım sigortalarına olan talebi veya tazminatları etkileyebilecek faktörler aşağıda sıralanmaktadır;

- Kuraklık, dolu, sel gibi olayların sıklığı.
- Tarımsal üretim verimliliğinin düşüşü.
- Çiftçilerin kredi taleplerindeki artış.

Sigorta ürünleri için öncü göstergeler, hem sigorta şirketleri için risk yönetiminde kritik veriler sunar hem de sigortalıların ihtiyaçlarını öngörerek daha etkin ürünler geliştirilmesini sağlar. Bu göstergelerin sürekli takip edilmesi, sektörde rekabet avantajı yaratır.

8. Sanayi Kesimi Sigortaları

Sanayi kesimi sigortaları, ticari ve endüstriyel işletmelerin karşılaşılabileceği çeşitli risklere karşı koruma sağlayan sigorta ürünlerini kapsar. Bu sigortalar, fabrikalardan enerji santrallerine, üretim tesislerinden lojistik ve tedarik zinciri operasyonlarına kadar geniş bir yelpazeyi içerir. Sanayi sigortaları, fiziksel hasar, iş durması, doğal afetler, makine arızaları, siber saldırılar ve çevresel sorumluluk gibi geniş bir risk yelpazesini kapsar.

Sanayi kesimi sigortalara olan talebi veya tazminatları etkileyebilecek faktörler aşağıda sıralanmaktadır;

- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) finansal sınırlılıkları.
- Yüksek prim maliyetleri.
- Dijitalleşme ve veri analitiği, sanayi sigortalarının kapsamını ve verimliliğini artırabilir.
- İklim değişikliği nedeniyle artan doğal afetler (örneğin; kasırga, sel, yangın) sanayi sigortalarına olan talebi artırmıştır. Özellikle enerji ve inşaat sektörlerinde bu riskler belirginleşmiştir.

Sanayi kesimi sigortaları, işletmelerin sürdürülebilirliği ve rekabetçiliği açısından temel bir gereklilik hâline gelmiştir Türkiye’de sanayi sigortalarının penetrasyon oranı, gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında düşüktür. Türkiye’de bu alandaki düşük penetrasyon oranı, fırsat boyutuyla hem sigorta sektörü hem de sanayi işletmeleri için önemli bir büyüme potansiyelini işaret etmektedir.

Sanayi Kesiminde Sigorta Uygulamaları

Enflasyon ve maliyet artışlarına paralel primlerin artmasıyla birlikte sanayi kesiminde sigorta yaptırılmaması sadece işletmeler için değil genel ekonomi açısından da riskler karşısında kırılganlığa neden olmaktadır.

Sanayi kesiminin risklere açık hâle gelmesi ve korunmasız bir şekilde faaliyetlerine devam ediyor olması kriz dönemleri başta olmak üzere afet ve diğer olağanüstü dönemlerde üretimin durmasına neden olabilir.

Bu açıdan sanayi kesimi sigorta uygulamaları sadece sigorta veya sanayi kesimi açısından değerlendirilmemeli konu istikrar açısından ulusal risk kabul edilmeli ve uzun vadeli projeksiyon kapsamında çözüme kavuşturulmalıdır.

Dünya genelinde başarılı örnekler, sanayi sigortalarının yaygınlaşması için farkındalık artırma, devlet desteği, uygun fiyatlandırma, teknoloji kullanımı ve uluslararası iş birliğinin kritik öneme sahip olduğunu göstermektedir.

2025 Yılı Senaryoları

Sigorta ve Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) için sektör dinamiklerini etkileyen ekonomik, sosyal, politik ve teknolojik faktörleri dikkate alarak baz senaryo, stres senaryosu ve olumlu senaryo olmak üzere alternatifli senaryoları değerlendirelim.

1. Baz Senaryo

Genel Ekonomi

Türkiye ekonomisinin 2025 yılında %4 oranında büyümesi beklenmektedir. İç talepteki toparlanma, ihracatın çeşitlendirilmesi ve enflasyonun kademeli olarak kontrol altına alınmasının büyümeyi desteklemesi öngörülmektedir.

Sigorta Sektörü

- Sigorta penetrasyon oranında sınırlı bir artış beklenebilir (örneğin; %1,5'ten %1,7'ye).
- Motorlu taşıt sigortaları ve konut sigortalarında talep artışının devam etmesini öngörebiliriz.
- Doğal afet risklerinin sigortalılık oranının artması beklenir, ancak prim maliyetleri üzerinde baskı oluşabilir.

BES

- BES fon büyüklüğü 2025 yılında 1,7 trilyon TL'ye ulaşabilir.
- Devlet katkısının devam etmesi ile katılımcı sayısı artmaya devam eder, ancak büyüme hızında azalma gözlemlenebilir.
- Enflasyonun düşmesi, BES fonlarının reel getirilerini olumlu etkiler.

2. Stres Senaryosu

Genel Ekonomi

Dış talepteki zayıflama, kredi daralması ve jeopolitik risklerin artışıyla büyümenin %2,5'e kadar gerileyebileceği öngörülebilir. Bu durum, hane halkının gelirlerini ve tasarruf potansiyelini olumsuz etkileyebilir.

Sigorta Sektörü

- Tazminat maliyetleri artarken, yeni poliçe satışlarında düşüş yaşanabilir.
- Kredi bağlantılı sigorta türlerinde (örneğin; kredi sigortaları) talep azalabilir.
- Reasürans maliyetlerindeki artış nedeniyle primlerde yükseliş görülür, ancak bu durum müşteri kaybına yol açabilir.

BES

- BES büyüme hızı yavaşlar ve fon büyüklüğü 1,5 trilyon TL'ye ulaşmıştır.
- Katılımcı sayısındaki artış hızı düşerken, çıkışlar artabilir.
- Yüksek faiz oranları, BES fonlarına olan ilgiyi artırsa da genel ekonomik zayıflık nedeniyle katkı paylarında azalma görülebilir.

3. Olumlu Senaryo

Genel Ekonomi

Jeopolitik belirsizliklerin azalması, enerji maliyetlerindeki düşüş ve uluslararası yatırımların artışıyla büyümenin %5'e ulaşabileceği bir ortam oluşur. İç ve dış talep güçlü bir şekilde desteklenebilir.

Sigorta Sektörü

- Sigorta penetrasyon oranında daha hızlı bir artış beklenebilir (%1,8-2,0 aralığına ulaşabilir).
- İnşaat ve mühendislik sigortaları ile enerji sektörüne yönelik poliçelerde artış gözlenebilir.
- Tazminat maliyetlerinde daha ılımlı bir seyir öngörülürken, yeni ürünlere yönelik talep artışı (örneğin; siber sigortalar) hızlanabilir.

BES

- BES fon büyüklüğü 2 trilyon TL'ye ulaşabilir.
- Devlet katkısının artırılması veya BES fonlarının çeşitlendirilmesine yönelik reformlar, sisteme yeni katılımcılar kazandırabilir.
- Düşük enflasyon ve istikrarlı büyüme ortamında BES fonlarının reel getirileri yükselebilir ve doğal olarak sistemin cazibesini artırabilir.

Faktörlerin Senaryoya Dâhil Edilmesi

Her bir senaryoda şu ek unsurları değerlendirmek zorunludur;

- 1. Makroekonomik Şoklar:** Küresel resesyon veya bölgesel krizlerin etkisi.
- 2. Doğal Afetler:** Deprem, sel ve diğer afetlerin tazminat maliyetlerine etkisi.
- 3. Regülasyonlar:** BES teşvikleri ve sigorta sektörüne yönelik yeni düzenlemelerin etkisi.
- 4. Teknolojik Gelişmeler:** Dijitalleşmenin yeni ürünlerin geliştirilmesine olan etkisi.
- 5. Demografik Değişimler:** Yaşlanan nüfusun BES ve sağlık sigortalarına olan talebi artırması.

Bu senaryolar doğrultusunda sektörün farklı ekonomik koşullardaki potansiyel büyüme yolları ve fırsatlarının yüksek olduğu vurgulanabilir. Özellikle sigorta ve BES sektörlerinde, ekonomik büyüme ve politika değişimlerinin etkisi belirgindir. Bu senaryolara dayalı fırsatları değerlendirmek için stratejik öngörülerin hem ürün hem de operasyon seviyesinde uyarlanması gerekmektedir.

Senaryolar ve Risklere Paralel Fırsatlar

A. Ekonomi ve Sosyal Kökenli Fırsatlar

1. Makroekonomik Belirsizlikler

- F.1. Yüksek faiz ortamında bireyler ve kurumsal yatırımcılar, portföy yönetimi etkinliği yüksek olan şirketler/fonlar özelinde BES fonlarını daha fazla tercih edebilir. BES fonlarının enflasyonun üzerinde getiri sağlayacak varlıklara yönlendirilmesi, bireyleri sisteme daha fazla çekebilir.
- F.2. Şirketler, döviz bazlı varlıklarını korumak için kur riski sigortalarına yönelebilir. Kur koruma sigortaları ve döviz bazlı BES fonlarına olan talep artabilir. Ayrıca döviz bazlı poliçelere olan talep artabilir.
- F.3. Ekonomik durgunluk dönemlerinde, kamu sağlık harcamalarına erişimin zorlaşması veya özel sağlık harcamalarının artması, tamamlayıcı sağlık sigortalarına olan ilgiyi artırabilir. Özel sağlık sigortalarına artan talep nedeniyle sigorta şirketleri esnek ve bütçeye uygun sigorta paketleri geliştirerek yeni müşteri kazanılabilir.
- F.4. Sigorta şirketleri, risk danışmanlığı ve kurumsal risk yönetimi hizmetleri sunarak daha fazla müşteri kazanabilir.
- F.5. Kısa süreli bireysel ihtiyaçlar için BES fonlarında yer alan tasarrufların kısmen kullanılmasına yönelik ürün çeşitliliğinin artırılması.

2. Tasarruf Kültürünün Yaygınlaşması

- F.6. Artan ekonomik bilinç ve emeklilik dönemine yönelik hazırlık eğilimi, BES katılımını artırabilir.

B. Doğal Afetler Kaynaklı Fırsatlar

- F.7. Türkiye'deki doğal afet riskleri (örneğin; deprem) sigorta sektöründe yeni poliçe satışlarını teşvik edebilir. Afetlere karşı sigortalılık bilinci artırılabilir. Bu konu sadece bir ciro alanı değil ülkenin sürdürülebilirlik problemine yönelik çözüm alanıdır.
- F.8. Sigorta şirketleri, iklim risklerine karşı koruma sağlama, finansal refahı teşvik etme ve sağlık hizmetlerini iyileştirme gibi alanlarda toplumsal katkılarını artırma fırsatına sahiptir.
- F.9. Muhtemel İstanbul depremine yönelik özel ürünler ve fırsatlar.
- F.10. Genellikle 5'er yıllık periyotlarda tekrar eden pandemik salgınlara yönelik ürün fırsatları.

C. Teknoloji Kökenli Fırsatlar

1. Dijitalleşme ve Veri Analitiği

- F.11. Sigorta ve BES sektörlerinde dijitalleşme hız kazanacaktır. Mobil uygulamalar ve online platformlar, müşteri deneyimini iyileştirecek ve sigorta satışlarını artıracaktır.
- F.12. Tüketicilerin günlük yaşamlarına entegre edilmiş koruma sunan ve app üzerinden "push notification" önerileri şeklinde sunulan ve dijital pazarlama kökenli ürünler, sektör genelinde büyüyen bir trenddir.
- F.13. Dijital platformlar, BES işlemlerini kolaylaştırarak katılım oranını artırabilir. Yapay zekâ destekli fon yönetimi, yatırım performansını iyileştirme potansiyeline sahiptir.
- F.14. Dijitalleşme ile operasyonel süreçlerin ve tazminat işlemlerinin hızlanması.
- F.15. Dijitalleşme ile çapraz ürün satışında ve kişiselleştirilmiş ürünler alanında fırsatlar.
- F.16. İnovatif ürünler ve iş modelleri hem müşteri ihtiyaçlarını karşılayabilir hem de sosyal fayda sağlayabilir.

2. Yapay Zekâ ve Otomasyon

- F.17. Risk değerlendirme ve poliçe fiyatlandırmada yapay zekanın kullanımı, operasyonel verimliliği artıracaktır.
- F.18. Generative AI (Yaratıcı Yapay Zekâ) risk değerlendirme, hasar yönetimi, pazarlama ve müşteri hizmetlerinde devrim yaratma potansiyeline sahiptir. Ancak etik kullanımı, veri gizliliği, yanlılık ve şeffaflık gibi risklerin yönetilmesi gerekmektedir.
- F.19. Yapay zekâ ve büyük veri analizleri, bireylerin risk profiline uygun yatırım portföyleri oluşturmasını kolaylaştıracaktır.

3. Siber Güvenlik

- F.20. Artan siber güvenlik riskleri, siber sigorta ürünlerine olan talebi artırabilir. Türkiye'de bu segmentte hızlı bir büyüme beklenmektedir.
- F.21. Kripto piyasası gibi hem yüksek riskli hem de regülasyona yeni tabi olan alanlarda siber güvenlik sigortaları ihtiyaçları fırsata dönüştürülebilir.

D. Yatırım Fırsatları

1. BES Fonlarında Çeşitlendirme

- F.22. BES fonlarının yurt içi ve yurt dışı piyasalarda çeşitlendirilmesi, katılımcılara daha fazla yatırım fırsatı sunacaktır. Özellikle yenilenebilir enerji, teknoloji ve sağlık sektörü yatırımları öne çıkabilir.

2. Düşük Faiz Ortamında Yatırım Ürünleri

- F.23. Faiz oranlarının düşmesiyle BES fonlarının daha fazla hisse senedi ve uzun vadeli yatırımlara yönelmesi beklenmektedir.

3. Emeklilik Gelir Garantisi

- F.24. Yaşam boyu gelir akışı sağlayan sistemlerin geliştirilmesi, bireylerin finansal güvenliğini artıracaktır.

E. Demografi Kökenli Fırsatlar

1. Yaşlanan Nüfus

- F.25. Türkiye'de yaşlanan nüfus, emeklilik ve sağlık sigortalarına olan talebi artıracaktır. Uzun vadeli sağlık ve bakım sigortaları gibi ürünlerde büyüme potansiyeli bulunmaktadır.
- F.26. Türkiye'de gayrimenkul ve yastık altı yatırım kültürü çok yaygındır. Özellikle gayrimenkul yatırımları üzerine geliştirilecek sigorta ve BES ürünleri hem bireylerin ihtiyaçlarını karşılayacak hem de geleneksel yatırım ve tasarruf araçları sigorta sektörünün büyümesine fırsat sağlayacaktır.

2. Genç Nüfus

- F.27. Türkiye'nin genç nüfusu, uzun vadeli katkılar için bir fırsat sunmaktadır.
- F.28. Genç nüfus, tasarruf alışkanlıkları kazanarak BES ve sigorta sektörlerine yönelik talebi artırabilir. Otomatik katılım ve/veya ikinci basamak emeklilik sistemindeki düzenlemeler bu hedef kitleye odaklanabilir.
- F.29. Müşterilerin artan bireyselleştirilmiş hizmet talepleri, sigorta şirketlerini teknoloji, organizasyonel yapı ve kültürel normlarda değişiklik yapmaya zorlamaktadır ve bu aynı zamanda yeni ürün ve hizmetlerin geliştirileceği fırsat alanıdır.

3. Okuryazarlık

- F.30. Sigorta ve BES sektörü, bireylerin risklere karşı koruma talebi ile büyüme fırsatı yakalayabilir.
- F.31. Müşteri olmaksızın kullanılabilen app uygulamaları ile hem okuryazarlık probleminin çözümüne katkı hem de satış fırsatlarının yakalanması.

F. Uluslararası Fırsatlar

1. Reasürans ve Uluslararası İş Birlikleri

F.32. Türkiye'nin sigorta sektöründe uluslararası reasürans şirketleri ile iş birlikleri güçlenebilir. Bu durum, sektördeki risk yönetimini ve mali kapasiteyi artıracaktır.

2. Dış Yatırımlar

F.33. Türkiye'ye yönelen yabancı yatırımların artışı, ticari sigortalara olan talebi artırabilir. Özellikle enerji ve inşaat sektörlerinde poliçe satışı büyüyebilir.

G. Regülasyonlar

F.34. Sigorta sektörü, küresel düzenlemelerle uyumlu olmak için risk yönetimi çerçevelerini genişletme çabası açısından fırsat oluşturabilir.

F.35. Çalışanların otomatik olarak sisteme dâhil edilmesi, ikinci basamak emeklilik gibi beklenen düzenlemeler katılım oranlarını artırabilir.

H. İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Kökenli Fırsatlar

1. İklim Değişikliği

F.36. İklim değişikliği nedeniyle artan doğal afet riskleri, Türkiye'deki sigorta sektörünün daha sofistike ve kapsamlı ürünler geliştirmesini gerektirmektedir. Bu durum, özellikle tarım ve konut sigortaları gibi alanlarda önem kazanmaktadır.

F.37. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde sigorta sektörü, finansal kapsayıcılığı artırarak şoklara karşı koruma sağlayabilir. Bu kapsamda, bireysel ve ticari sigortalarda yenilikçi çözümler geliştirme fırsatları bulunmaktadır.

2. Sürdürülebilirlik

F.38. Küresel emeklilik fonları, çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) kriterlerini gözetten yatırımlara yönelmektedir.

F.39. Yenilenebilir enerji projeleri (güneş, rüzgâr ve hidroelektrik) sanayi sigortaları için yeni fırsatlar yaratmıştır. Bu projelerin riskleri, geleneksel enerji tesislerine kıyasla farklılık gösterir.

I. Ürün Fırsatları

F.40. Global ölçekte olup Türkiye'de olmayan ürünlerle büyüme fırsatı.

F.41. Devlet destekli ürünlerle büyüme.

F.42. Zorunlu sigorta uygulamaları.

K. Yeni Nesil Hizmet Fırsatları

F.43. Yeni nesil ihtiyaçlara paralel risk yönetimi hizmetleriyle yeni gelir kaynakları oluşturulabilir.

F.44. Online ticarete yönelik hizmet türleriyle yeni gelir kaynakları oluşturulabilir.

F.45. Bireylere yönelik siber sigorta hizmet türleriyle yeni gelir kaynakları oluşturulabilir.

Sonuç

Sigorta ve Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) sektörlerine yönelik hazırlanan PENSURA 2025: Risklerin Portresi Raporu, küresel ve ulusal ölçekte artan belirsizliklerin, jeopolitik risklerin, ekonomik dalgalanmaların ve teknolojik dönüşümlerin sektörler üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Bu rapor, yalnızca mevcut durumu değerlendirmekle kalmamakta; aynı zamanda sektörlerin karşı karşıya olduğu riskler, fırsatlar ve geleceğe dair stratejik öngörüler sunmaktadır.

2025 yılına yönelik değerlendirmeler, küresel ölçekte jeopolitik gerilimlerin ve iklim değişikliğine bağlı çevresel risklerin öne çıktığını göstermektedir. Türkiye özelinde ise ekonomik belirsizlikler, toplumsal dinamikler ve regülasyon değişiklikleri sektörün risk profilini şekillendiren başlıca unsurlar olmuştur. Özellikle jeopolitik istikrarsızlık, toplumsal riskler ve ekonomik istikrarın kalıcılığı hem sigorta hem de bireysel emeklilik sistemleri üzerinde belirgin etkiler yaratmaktadır.

Sigorta sektöründe artan siber güvenlik tehditleri, iklim kaynaklı felaket riskleri ve ekonomik dalgalanmalar, yeni nesil risk yönetimi yaklaşımlarını zorunlu hâle getirmektedir. BES sektöründe ise demografik değişimler, katılımcı davranışlarındaki dönüşüm ve sürdürülebilirlik riskleri, sistemin uzun vadeli güvenilirliği açısından kritik önem taşımaktadır.

Bu raporda ortaya konan analizler, sektör oyuncularına hem risk yönetimi hem de stratejik planlama süreçlerinde yol gösterici olmayı hedeflemektedir. Sigorta ve BES sektörlerinde büyüme, yalnızca finansal performansla değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik, dijital dönüşüm ve toplumsal etkiyi de gözeten kapsayıcı politikalarla mümkündür.

Sonuç olarak, 2025 yılı sektör için yalnızca tehdit boyutuyla değil aynı zamanda fırsat boyutuyla yenilikçi çözümlerin, proaktif risk yönetimi yaklaşımlarının ve sürdürülebilir büyüme modellerinin şekilleneceği bir yıl olarak değerlendirilmelidir. PENSURA 2025: Risklerin Portresi Raporu, sektörün bu dönüşüme uyum sağlaması için gerekli olan bilgi ve analizleri sunmaktadır.

Ekler

Ulusal Makro Göstergeler

Göstergeler	2020	2021	2022	2023	2024
GSYH (Milyar TL) - GDP (Billion TRY)	5.047	7.248	15.006	26.276	44.218
GSYH (Milyar \$) - GDP (Billion \$)	720	818	906	1.129	1.331
Kişi Başına GSYH - GDP Per Capita (\$)	8.600	9.539	10.659	13.110	15.551
GSYH Büyümesi - GDP Growth Rate (%)	1,80	11,40	5,50	4,50	3,60
Yİ - ÜFE (Yıl Sonu) - PPI (Yearend)	25	80	98	45	45
TÜFE (Yıl Sonu) - CPI (Yearend)	15	36	64	65	44
Gösterge Faiz (%)	11,50	22,78	8,61	39,80	40,56
Anındırılmış İşsizlik Oranı (Yıl Sonu) - Seasonally Adj. Un. Rate (Yearend)	12,70	11,20	10,00	8,80	8,80
Geniş İşsizlik Oranı (Yıl Sonu) - Inactive Unemployment Rate (Yearend)	22,70	22,70	21,40	24,70	27,60
İhracat - Exports (FOB)	169,60	225,30	254,20	251,80	212,30
İhracat Değişim %		0,25	0,11	-0,01	- 0,20
İthâlât - Imports (FOB)	219,50	254,00	342,90	337,30	257,10
İthâlât Değişim %		0,14	0,26	-0,02	- 0,33
Dış Ticaret Dengesi - Trade Balance	- 49,90	- 29,30	- 89,60	- 86,30	-44,80
Cari İşlemler Dengesi - Current Account Balance	- 36,70	- 14,50	,46,6	- 40,50	- 7,70
12 Aylık Cari Denge / GSYH - 12 Months Current Account Balance / GDP (%)	- 5,00	- 1,80	- 5,10	-3,60	- 0,60
Brüt Altın Rezervi - Gross Gold Reserves (Billion \$)	40,70	38,50	45,90	48,20	64,30
Brüt Döviz Rezervleri - Gross FX Reserves (Billion \$)	50,90	72,60	82,90	92,80	90,70
Mevduat & Fon (Milyar TL) - Deposits & Funds (Bil TRY)	3.600,00	5.303,50	8.865,70	14.843,10	19.105,10
Dolarizasyon Oranı - Currency Substitution Rate (%)	60,00	61,50	62,00	58,40	40,60
Kredi Stoku (Milyar TL) - Credit Stock (Billion TRY)	3.576,00	4.899,60	7.568,30	11.630,30	16.009,70
Kredi / Mevduat Oranı - Credit / Deposit Rate (%)	105,00	92,40	85,40	78,40	83,80

Kaynakça

2024 Economic And Industry Outlook, Maphre Economics, 2025

2024 Global Insurance Outlook: Strengthening trust to unlock innovation and growth, EY, 2025

2025 Risk Report, Everstream Analytics, 2025

Emeklilik Gözetim Merkezi İstatistikleri.

Global Pension Index, Mercer CFA Institute, 2024.

Growth in the shadow of (geo)politics Global economic and insurance market outlook 20252026, Swiss Re Institute, Sigma No 5 /2024.

OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development.

Pehlivanlı Davut, Türkiye Risk Raporu 2025, GRC Management, 2024.

Risk Environment 2024–2026: Classification And Analysis, Maphre Economics, 2025

Sigorta Sektörel Bakış, KPMG,2025

The World Bank Group, A Global Database of Inflation.

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Risk Merkezi.

Türkiye Sigorta Birliği (TSB), İstatistikler.

World Economic Forum, Global Risk Report 2025.

World Health Organization (WHO).

